

Молодий Комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року.

№ 2 (3977).

СУБОТА

9

січня 1988 р.

Ціна 8 коп.

8 січня—день визволення Кіровограда радянськими військами від німецько-фашистських загарбників.

На знімку: зустрілись орденоносці. Воїн-інтернаціоналіст курсант КВЛУЦА Валерій ЛЕЩОВ і учасники Кіровоградської операції Олександр Макарович СИМАГІН та Михайло Іванович КАЛІХОВ.

Інші матеріали, присвячені 44-й річниці свята, ви знайдете на 6—7 стор.

афіша
НОМЕРА

КОЛГОСПНИКОВІ НЕ
ОБОВ'ЯЗКОВО ВИРО-
ЩУВАТИ КАРТОПЛЮ
І ТРИМАТИ ЖИВ-
НІСТЬ. ДОСИТЬ УСЮ
КОРИСНУ ПЛОЩУ
ЗАЙНЯТИ ПІД... СО-
ГО. ТАК ВВАЖАЄ БА-
ГАТО ЖИТЕЛІВ с. УС-
ПЕНКИ ОНУФРІВСЬ-
КОГО РАЙОНУ —
3 стор.

«МОЛОДЬ І ПЕ-
РЕБУДОВА» — ЩО
ДУМАЮТЬ З ЦЬО-
ГО ПРИВОДУ ТВОЇ
РОВЕСНИКИ! —
4 стор.

Чому каяття
приходить так
пізно? «Путівка
в пекло» —
5 стор.

ПРЕЗЕНТА

КЛУБ «АТЛЕТ»
НЕ ЛИШЕ ПРИГА-
ДУЄ ІСТОРІЮ ЦЬО-
ГО РУХУ, АЛЕ Я
ДАЄ РЕНОМЕНДА-
ЦІЇ, КОМПЛЕКС
ГІМНАСТИЧНИХ
ВПРАВ — 10 стор.

інформація

УВАГА!

УВАГА!

УВАГА!

До участі у першому в цьому році засіданні «Клубу ділових зустрічей» запрошуємо всіх наших читачів, яких ці-

**КЛУБ
ДІЛОВИХ
ЗУСТРІЧЕЙ**

кавить пропонується тема: «Неформали» і культура». На запитання, які надійшли з цього приводу до редакції ви, шановні друзі, відповідь начальник управління культури облвиконкому М. І. СИЧЕНКО.

Просимо взяти до уваги й те, що ми за пропозиціями читачів можемо розширити тему розмови, внести певні корективи у її спрямування. Незмінним залишається лише одне: ваше, шановні друзі, криве зацікавлення становить на терені культури і тим процесами, які протікають нині в молодіжному середовищі, змінами в зацікавленні молоді.

Пропозиції та запитання до М. І. Сиченка просимо надсилати до редакції не пізніше, як протягом тижня після публікації цього оголошення.

**ЗИМОВІ
МАРШРУТИ
«ЗІРКИ»**

Футбольна команда майстрів другої ліги кіровоградська «Зірка», яка почала тренування 22 грудня, продовжує підготовку до 51-го чемпіонату СРСР. Під час першого етапу гравці команди пройшли медичний огляд, а також цикл одноразових тренувань на стадіоні «Зірка» і в залі СДЮСШОР. З 19 січня команда виїде до Світловодська, а у лютому — до Євпаторії. Тренери «Зірки» планують провести в Криму кілька тренувальних матчів із командами майстрів. Заключний етап підготовки відбудеться на Закарпатті.

Наш кор.

Саме так говорилося про невмирущу творчість одного із визначних діячів українського радян-

з різних куточків країни. Серед них — голова новоствореної Спілки театральних діячів України, головний режисер Київського державного академічного

...І вічна молодість таланту

ського театру, народно-го артиста СРСР Г. П. Юри, століття з дня на-

родження якого минуло вчора, і на тематичному

вечорі в Олександрії (Палац культури шахти

«Світлопільська»), і на

урочистому засіданні в

рідному селі поета.

Сюди, в с. Підлісне Олександрівського району, приїхали автори-тети театральної справи

погія

драмтеатру імені І. Я. Франка С. В. Данченко, викладач Київського інституту театральності мистецтва імені І. К. Карпенка-Карого Ю. М. Бобошко, представники Одеського відділення Спілки театральних діячів України О. У. Луценко та О. П. Шнайдер.

Після урочистого засідання відбувся святковий концерт за участю кращих професійних і самодіяльних танцювальних та піснеспівних колективів області. Коли цей концерт був у роз-

палі, в Олександрії розпочався вже згадуваний тут тематичний вечір під назвою «Сурмач театру». Така географія заходів не випадкова — життя одного із засновників українського радянського театру, спадкоємця дожовтневого реалістичного українського театру Г. П. Юри тісно пов'язане й з Олександрією, де він грав в аматорському гуртку. Потім були Львів, Вінниця, Київ. Прийшло всенародне визнання...

Відзначення столітнього ювілею завершується сьогодні, 9 січня, театральномюзичним вечором в приміщенні обласного українського музично-драматичного театру імені М. Л. Кропивницького.

Наш кор.

НА МІСЦІ ЗЛОЧИНУ

...Багато випало лиха на долю маленької Надіїки з приходом німців у рідне село. І голод, і холод. А ще страшніші були ночі, коли безперестанку гавкали собаки, не змовкали автоматні черги. Одного разу, а було це в кінці жовтня 1943 року, сільські жінки й діти пішли збирати в поле кукурудзу.

Раптом до Крутого Яру підїхали три машини, повні полонених. Німці, штовхаючи в'язнів автоматами, підвели їх до ями. І раптом ті побачили жіноцтво. Бо в гурті здійнявся такий крик, що тяжко було що розібрати, але то не були слова розпачу, страху. Кожен намагався передати своє останнє «прощай».

Фашисти почали стріляти по кукурудзі, де стояли жінки та діти. Лише пізно вночі пішли додому.

Наді Гіль ішов тоді 14-й рік...

Про усе це ми дізналися у таборі праці та відпочинку «Схід-15», завдяки пошуковій роботі, яку вели самі учні. О. Бобраков, О. Зозуля, С. Колясова, І. Донченко та інші разом з старшим вихователем Л. В. Зозулею знайшли очевидців масового розстрілу в селі Соколиці.

В пам'ять тих, хто загинув, 22 червня усі учні табору вишикувалися на лінійку Пам'яті. Вінки з польових квітів та пахучі троянди лягли на місце розстрілу радянських людей.

Комсомольці нашої школи вирішили частину зароблених коштів перерахувати на будівництво меморіальної дошки на місці розстрілу патріотів. Сподіваємося, що усі комсомольці нас підтримають.

Учні середньої школи № 24, учасники табору праці та відпочинку «Схід-15».

м. Кіровоград.

Що може госпрозрахунок? Запитання не риторичне, воно сьогодні хвилює багатьох. А й справді — що? Це захоплююча перспектива підвищити конкурентоспроможність вітчизняних товарів, — без вагань мовила швачка цеху № 2 Віра Єршова.

Робота на кінцевий результат згуртовує людей, робить справжніми господарями виробництва, переносила секретар комітету комсомолу підприємства Надія Коврига.

Дівчатам із виробничого швейного можна вірити, адже нова форма організації та оплати праці в їхньому колективі вже пройшла випробування. Чи витримала його? Посудіть самі: підвищилась продуктивність праці, виросла зарплата, із планом минулого року об'єднання вперлося ще до ювілею Великого Жовтня. Та головне: неабияким попитом користуються нині у покупців вироби швейників — пальта, блузони, інші атрибути верхнього жіночого одягу.

На знімку: (вгорі зліва) — комсомольський актив об'єднання Наталія ШМИГАЛЬ, Надія КОВРИГА, Людмила РОМАНУШКО і Валентина КРАВЕЦЬ; внизу — економіст-бухгалтер Ірина СТЕПАНЕЦЬ; справа — молода швачка цеху № 2 Віра ЄРШОВА.

Фото В. ГРИБА.

На потоці — «Кіровоградський-1»

Із початком нового року з конвейера Кіровоградського меблевого комбінату зійшли перші сотні комплектів набору для віталень з назвою «Кіровоградський-1».

Цей набір виготовляється в шести компонованнях, має кілька варіантів декоративного оформлення. До набору входять шафа (три- або дво-дверна), шафа для посуду, книг. Є секції цільового призначення.

Нинішнього року заплановано реалізувати подібних виробів на 9 мільйонів карбованців. Всього ж буде виготовлено 7 тисяч 690 комплектів, близько п'яти тисяч з них надійде в продаж разом з м'якими меблями, виготовленими на Олександрійській меблевій фабриці.

Про те, що набір «Кіровоградський-1» користується попитом у покупців, свідчить той факт, що в магазинах він довго не затримується.

Л. СЕЛЕЗНЬОВА,
начальник планово-економічного відділу
Кіровоградського меблевого комбінату.

ПАМ'ЯТЕ!

ЗБЕРЕЖИ...

Усі трохи хвилювалися — може, хто більше, хто менше. Усе в будинку культури імені Компанієця нагадувало про свято — і шкільні білі фартушки дівчат, і статечні костюми хлопців, і шурхіт целофану від квітів, і останні настанови, переживання.

Звучить музика — і на сцену виходять ті, хто через декілька хвилин стане повноправним громадянином великої Країни Рад.

— Я їм трохи по-доброму заздрю, — говорить В. Худякова, учениця 10-В класу, — мені паспорт вручали не урочисто, тоді були канікули. Але все одно назавжди запам'ятаю й своє 26 червня.

Віта прийшла привітати своїх однокласників (та й не тільки своїх) з середньої школи № 5, які той день також назавжди запам'ятають.

— «Слово Батьківщині», — звучить урочисто голос В. І. Демченко, начальника паспортного столу Ленінського райвідділу міліції м. Кіровограда, — скріплює своїм підписом... Надія Чучуменко... Алла Соколенко... Наталка Казанцева...

І через хвилину з рук ветерана Великої Вітчизняної війни, учасника визволення Кіровограда М. І. Калікова з напутніми словами юні громадяни отримують наш червоний паспорт.

Отже, повноправних громадян Союзу Радянських Соціалістичних Республік стало більше. Отримав паспорт учень 10-Б класу Сергій Чеберяк.

— Мені цей день запам'ятається назавжди. Я ніби подорослішав сьогодні. Ми тепер повинні бути прикладом для інших. Повинні жити, вчитися і працювати, як уже повноправні громадяни країни.

Наш кор.

9 січня 1988 року

В ЛАСНЕ, мова не про фірму в широкому розумінні цього слова і навіть не про вініки. Мова про вініки. Оті, без яких не обійтися ні домогосподарці й переконаному холостякові, ні славіній трудівниці-приватній епохи НТР. А ще, виявляється, й рентабельному колгоспові із цілком визначеною спеціалізацією.

Років п'ять тому вперше побував я в мальовничому селі Успенці, що в Онуфріївському районі. Вже тоді здивувало воно набором всіляких благ, які мали місцеві колгоспники: красенями-котеджами і легковими автомашинами, тротуарами і гарним будинком культури.

— То завдяки вінікам, — пояснив приватний райкому комсомолу. — Вони визначають і добробут людей, і економічну спроможність колгоспу «Шлях Леніна». Звернув увагу на диковинну культуру, що заповонила всі городи.

— Сорго? — поцікавився.

— Ага, — підтвердив товариш. І додав: — Якби Успенка мала власний герб, на ньому б обов'язково красувалася суцвіття цієї рослини.

— А чому не вінік?

Він оцінив жарт, посміхнувся:

— Неестетично, люди могли б і образитися...

Ті слова пригадалися вже через кілька годин, коли сів у Павлиші на автобус. Розговорився з сусідкою, немолодою вже жінкою з Успенки.

— В Олександрію спішу, — повідала вона, — до сина. Таки хоч перекопати його, щоб брав відпустку восени чи взимку.

І додала, спіймавши на собі мій здивований погляд:

— Якраз сезон тоді вініки в'язати. А море що — одна забава... Ще встигне на ті пляжі. Були б гроші.

Ні, значення естетичних начал працівник райкому ЛКСМУ явно перебільшив. У цьому я переконувався все більше й більше, оскільки інформацією балакує сусідка не обділила.

— Кажуть, що заборонили нашому колгоспові скуповувати вініки в населення, — ділилася наболілим. — Доведеться шукати виходу. Повеземо, мабуть, у Ленінград на продаж.

— А син не посоромиться?

— Було б тільки й клопоту, — відмахнулася. — Гроші не пахнуть...

Не став перекопувати свою співрозмовницю у протилежному. Та й наряд чи зумів би це зробити: мислила вона категоріями цілком конкретними, економічними. Наприкінці розмови із жалем зізналася:

— Нема кому за тим сорго ходити, а то б і ми мали не менше трьох тисяч за літо. Добро ж було — машина до двору під'їде, виручку відразу виплачують. Невже й справді «лавочку» починають?..

Даремно хвилювалася людина — не причинили. Щоправда, не рекламує вже колгосп «Шлях Леніна», як раніше, одне з основних джерел своїх прибутків,

але справно виконує роль посередника між вініков'язами і споживачами з віддалених промислових центрів. Довідався про це від Олександра Сисоєва, першого секретаря Онуфріївського райкому комсомолу. Випадково, коли мова зайшла про «сорго-бізнес».

Точка зору перша: комсомольський працівник

— В нас інший термін побутує, — розповідав Олександр, — «соргоманія». Чимось зловісним від нього віє, так? Не буду перебільшувати проблеми, але й закрити очі на неї нічого. Надто багато споживача з'явилася в людях із появою цього бізнесу. Нездоровий дух суперництва закриває чи що — хто більше сорго посіє, більше вініків зв'яже, ясна річ, і більше заробить... Шкода, але й молодь це зачепило. Важко зібрати комсомольські збори, особливо взимку. Знай, машинки для в'язання вініків стрекочуть, люди за ними світу білого не бачать. Навіть клуб відвідують знехотя. Маю на увазі села, де «спеціалізуються» на сорго. А це, вважаю, — більшість населених пунктів району.

Дехто з колгоспників здоровий глузд втрачає: засіває сорго майже всю присадибну ділянку, а картоплю й інші овочі на зиму... купує. Виявляється, це вигідно. Для нього, можливо, й так, але не для держави.

РОЗПОВІДЬ Олександра звучала переконливо, у щирості його слів сумніватися не доводилося. Тим паче, що зізнався перший секретар відверто:

— Коли працював у селі — сам батькам допомагав вініки в'язати. Отож знаю про все не з третіх уст...

...І ось я знову в Успенці — «неофіційній» столиці сорго, як хтось жартома у райкомі. Принішкло село, побілене першою паморозю. Та от дивина: навіть нині віє від нього теплом і достатком, якось особливим комфортом. Олександр Федорович Грек, секретар парткому колгоспу «Шлях Леніна», розуміє погджуються із таким висновком, не нав'язливо пропонує:

— Давайте пройдемо новою вулицею. Є на що подивитися...

Він показав новозбудований сільський мікрорайон, що не має ще й назви. Рівенькі ряди типових будинків по обидва боки асфальтків. Гордість господарства і надія новоселів. Показав ферму, стадіон, будинок культури...

— Економіка — річ тонка, чутлива, — мовив Олександр Федорович, коли закінчували «екскурсію». — Особливо сільська. Тут свої умови, котрі не завжди вписуються в загальноприйняті канони.

Точка зору друга: секретар парткому

— Не пам'ятаю, де прочитав слова: немає вічних двигунів, зате є скільки завгодно вічних гальм. Так от, головний наш гальмуючий меха-

Тепер закидають: на спекуляцію ваш бізнес скидається, все ж випирається в одну єдину операцію — купівлю-продаж.

Чи не позначається «бізнес» на основній господарській діяльності — виробництві зернових, тваринницької продукції? Ні. Скажімо, торік ми зібрали по 42,5 центнера зернобобових з гектара, по 332 центнери цукрових буряків, 25,8 — насіння соняшнику, 184 центнери овочів. Надоїли понад 3700 кілограмів молока від корови, ще в листопаді впоралися

він імітував роботу, охоче ділився секретами («у кожного вони свої»).

— У нас навіть норма існує неписана, — похвалився. — За вечір — двадцять п'ять вініків, у вихідний — п'ятдесяті..

Точка зору третя: журналіст

Здається, в Успенці переконали: вініки — це вигідно! Насамперед, для господарства. Недаремно ж з отих трьох мільйонів карбованців, що їх має на своєму рахунку колгосп «Шлях Леніна», більша частина одержана від сорго-бізнесу.

А людям? Теж. Чи не в кожному дворі — автомобіль (на гірший випадок — мотоцикл). Близько половини всіх грошей, що зберігаються в ощадкасах району, — то вклади успішців. Про це відверто сказав секретар парткому.

Факти — річ вперта, це так. Не страждає село і відірваністю від культурного життя. Чи не щомісяця влаштовують в будинку культури концерт. І неабиякий, а з участю професійних артистів. Дмитро Гнатюк тут виступав, Назарій Яремчук, Григорій Гаркуша, землячка Неоніла Крюкова не раз гуморески читала.

Гордість успішців — футбольна команда «Чайка». Неодноразовий чемпіон району, учасник обласних першостей, вона навіть комплектується гравцями планово, на зразок команди майстрів. Кажуть, що воротаря запросили аж із Кременчука. Кілька разів делегації туди посилали, благали хлопця, обіцяли всілякі блага. Здався той, таки прийшов.

Отже, все в Успенці гаразд? Не знаю, як хто, а я далекий від такої думки. Скоріше схильний розділити тривогу, висловлену Олександром Сисоєм.

Ми вперто ламаємо голову над вирішенням непростішої проблеми: чому молодь мігрує з села? А й справді, чому? Чи ж тільки в пошук житло, культуру все випирається? Якби так, то давно було б над Успенкою безхмарне небо, а кадровики колгоспу зняли б з черги денної питання про поповнення хліборобської сім'ї. Проте не знімають, з тривогою поглядають і вони, і керівники господарства в бік місцевої школи, де за десять останніх років кількість учнів зменшилася з 286 до 137...

А може й еталон достатку — вініки — у цьому винні? Не хочуть юні успішці, як дехто з батьків, присвячувати їм весь свій вільний час...

Тепер давайте пильніше придивимося до тих молодих людей, що трудяться нині в «Шляху Леніна». Їх з півсотні,

очолює комсомольську організацію колишній воїн-інтернаціоналіст Василь Панченко. Йому, заводному, моторному, можна тільки поспівувати: не просто зібрати товаришів на збори, додати їм якусь справу, що виходить за рамки службових обов'язків. Он і стэнд для випусків «Комсомольського прожектора» порожнечою зяє...

Візьму на себе сміливість стверджувати: далеко не всі молоді успішці із числа тих, хто залишився працювати на землі, думають, вбо-лівають за неї. Знаючий агроном, вислухавши розповідь про «соргоманію», тільки скрушно похитав головою:

— Та ця культура безжалісно виснажує землю, під неї ж органіки не напасешся...

Здається, правління колгоспу й саме розуміє, до яких наслідків може призвести надмірне захоплення сорго-бізнесом. Бо у спеціальному рішенні, де йдеться про виділення додаткових земельних ділянок колгоспникам, сказано однозначно: можна вирощувати й реалізовувати державі все, окрім сорго.

Успенська сільрада розмістилася в одному приміщенні з конторою колгоспу. Мимоволі звернув увагу на зведення, які характеризують хід заготівлі у населення лишків сільськогосподарської продукції. З цим усе гаразд: і яєць, і молока та м'яса продали трудівники немало.

Але, як з'ясувалося пізніше в розмовах із мешканцями села, пріоритет тут належить пенсіонерам. Їм не під силу, бачте, ідеально вирівнювати площі (а саме цього вимагає технологія вирощування сорго), діставати за моричі перегній, кілька разів протягом літа прополювати і, ясна річ, вирубувати та сушити цупкі, як верболоз, стебла... Отож і не боїться виглядати «білими воронами», а вирощують те, чим одвічно славилися щедра земля Придніпров'я — хліб і картоплю, всілякі овочі. Вирощують і продають на наше з вами благо. І, певно, саме в цьому вбачають люди, як і в роки своєї молодості, головний хліборобський обов'язок. А землю називають, як і наші предки, однозначно — году-вальницею.

Отож, згадавши про землю, доречно буде сказати й про почуття міри. Про те розумне співвідношення, на якому світ тримається. Дехто з бізнесменів-вініков'язів його втратив. А відтак, як здається, втрапив, забув і про свою малу батьківщину — не просто клатик землі, а одвічний шем, опору нашого духу.

Микола ЧЕРНЕНКО, Онуфріївський район.

нізм — шаблон. Попередні керівники господарства свого часу відійшли від нього. Зуміли знайти не надто обтяжливу, але досить прибуткову справу — вініки. Заохотили людей до промислу: колгосп на себе взяв транспортні витрати і збув готової продукції. На кожному вініку мали по п'ятдесят-сімдесят копійок. Щороку до каси надходили десятки, сотні тисяч карбованців. Кошти ті й дозволили створити необхідну основу для розвитку.

Різне ставлення до цієї справи. Був час, коли обласні семінари на базі господарств проводили, ставили в приклад: ось так, мовляв, треба господарювати, вишукувати приховані резерви.

із продажем державі яєць та м'яса.

— **Т**ОЛЮ! — гукнув О. Ф. Грек першого зустрічного колгоспника. — Покажеш кореспондентові машинку для в'язання вініків?

Той здивовано стелав плечима:

— А що там дивитися — штука нехитра. Та як треба, то звісно...

Завів на подвір'я, виніс з горища чудернацький пристрій, що віддалено нагадував кустарний ткацький верстат.

— Ось так сідаємо, — показував, — сюди кладемо пучки сорго, сюди — мотузку. Р-раз, і готово — отримуй сімдесят копійок.

Чоловік враз забув про недавнє здивування. Завченими рухами

МОЛОДЬ І ПЕРЕБУДОВА

ЕКСПРЕС-АНКЕТА «МОЛОДОГО КОМУНАРА»

1. Перебудова, гласність, демократія. Ці поняття стрімко увійшли в наше життя, від них повіяло свіжим вітром історичних перемін. Як особисто ти, сучаснику, зустрів процеси, що відбуваються нині в країні?

2. Що тебе сьогодні найбільше турбує, що

ти особисто зробив і що прагнеш зробити для утвердження перебудови?

3. Горезвісний процес гальмування. У чому, на твій погляд, проявляється він найбільше? Що потрібно зробити, аби повірили в перебудову, стали активними її бійцями якомога більше твоїх ровесників?

у записник комсорга: від А до Я

Як сформувати

КМК

Комсомольсько-молодіжні колективи є однією з ефективних, вивірених на практиці форм організації праці і виховання молоді. Вони сприяють розвитку її соціальної активності, яка найбільше відповідає завданням підвищення ефективності і якості роботи, вимогам науково-технічного прогресу.

Діяльність таких молодіжних колективів здійснюється згідно з Законом СРСР про трудові колективи і підвищення ролі в управлінні підприємствами, установами, організаціями. Молодіжним колективом може бути колектив ланки, екіпажу, бригади, ферми, ділянки, зміни підприємств, які створюються перш за все на важливих ділянках виробництва. Кількість працівників в-

ком до тридцяти років складає, як правило, не менше двох третин загальної кількості працюючих. Тут діє комсомольська група, комсомольська організація на правах первинної.

Кожен КМК повинен мати суспільно-трудовий паспорт, в який заносяться дані виробничої і суспільно-політичної роботи. За місцем роботи КМК встановлюється вимпел, плакат із зазначенням звання, прізвища керівника цього колективу. Для його членів рішенням комітету ВЛКСМ може передбачатися виділяюча символіка (емблеми, значки, нашивки).

Щороку у січні-лютому проходить переатестація КМК, результати якої повинні затверджуватися спільним рішенням адміністрації, профспілковою і комсомольською організаціями.

У підтримці здорового морального клімату в цих колективах значне місце належить їхнім керівникам. На Кіровоградщині роботу з керівниками КМК проводять комітети комсомолу.

Молодіжні колективи можуть формуватися і в трудових загонах, що викидають на збирання врожаю в колгоспах чи радгоспах. В 1987 році в області успішно працювало 127 таких молодіжних формувань, які об'єднували більше 25 тисяч юнаків і дівчат.

Комітети комсомолу області дбають про поліпшення якості їхньої роботи, підвищення ефективності діяльності. Саме такий підхід до справи характерний для Онуфріївського, Бобринецького районів комсомолу, комітетів комсомолу Кіровоградського ВО «Друнмаш», Світловодського заводу чистих металів, Олександрійського електромеханічного заводу.

М. ЦУКАНОВ, завідувач відділом робітничої та сільської молоді обкому ЛКСМ України.

НАМ І ПОВЧИТИ ВЧЕНИХ...

Наталія ВІКТОРОВА,

в'язальниця фабрики «Індрикотан», групкомсорг КМК ательє «Павутинка»

1. Впезнена: перебудова допоможе поклати край виробничим недолікам, вивести із важкого періоду застою, в якому знаходилася в останні роки наша економіка. В'язальницею я працюю чотири роки, можу порівняти теперішню роботу із першим роком своєї трудової біографії. Змін відбулося багато. Насамперед у ставленні до роботи, до громадських справ. Наш комсомольсько-молодіжний колектив, здається, подолав попередню інертність в роботі. Як результат — всі ми виконали особисті соціалістичні зобов'язання другого року п'ятирічки.

2. Кожна людина, кожен колектив повинен заявити сьогодні про себе не заклинами, а конкретними справами. Ми, наприклад, прагнемо (фактично так і робимо) здавати продукцію з першого подання. Постійно дбаємо за підвищення продуктивності праці.

Сьогодні в нашому цеху докорінно змінилися ставлення до праці. Коли треба було відремонтувати приміщення, ми допомагали ремонтникам. Принесли з дому шпалери, клеї, деякі інструменти і взялися за роботу. Вийшло ж геть цікаво, не ми допомагали ремонтникам, а вони нам...

3. Перешкод, які заважають оновленню, на мій погляд, ще забагато. Дивно, але вони здебільшого створюються нашою адміністрацією. Все це вимірюється старими мірками, технологіями, наприклад, нав'язують нам моделі, які не користуються попитом. Навіщо, питається, ідеалізувати план? Насамперед, адже слід думати про замовників! Гадаю, що в умовах повного господарювання треба конче позбутися тих перешкод, які нині гальмують виробничий процес. Наш цех успішно міг би в'язати речі, які подобаються замовникам, а не працювати на вал.

Ми ще не до кінця довіряємо нашому керівництву. Шкода, але все це дає про себе знати бюрократична тяганина. Та КМК ніколи не піде на компроміс із чистотою помислів, породжених перебудовою.

ДІАЛЕКТИКА ПОШУКУ

Олександр ШВЕЦЬ,

механізатор радгоспу «Устинівський» Устинівського району

1. Найлегше давати оцінку тим чи іншим періодам, явищам і процесам, якщо маєш життєвий досвід. З висоти прожитого і пережитого, так би мовити, видніше: що добре, а що й не дуже.

У цьому плані мені важко бути категоричним. Але висловити думки, хай суб'єктивні, вважаю своїм обов'язком.

Що найперше кидалося у вічі, неприємно вражало до квітневого Пленуму? Показуха, рапортоманія! Я тільки починав свою трудову діяльність, а тому ніяк не міг звикнути, що все підпорядковувалося одному — видавати бажане за дійсне. Маєш справну цифру у зведенні — добре. Перевиконав план — чудово. А якою ціною, чи, гарантує це сподіваний кінцевий результат? Про це намагалися не думати.

Нині часи міняються. Можливо не так швидко, як нам хотілося б, але навпевно. 2. Що турбує? Суспільна благодішність, легке, я б сказав, легковажне оперування поняттям «перебудова». Пора закачувати рукава і братися до діла, а то, чого доброго, революційна справа потоне в словесному морі. М. С. Горбачов не раз звертав на це увагу під час зустрічей із трудящими, у промові на урочистому засіданні, присвяченому 70-річчю Великого Жовтня.

Тепер про конкретні справи. У нашому радгоспі все більше утверджуються колективні форми організації праці.

Особисто я постійно працюю над підвищенням професійного рівня. Здається, опанував вже усіма сільськогосподарськими машинами, що є на тракторному стані. А на минулорічних жнивах, «осідлавши» перший у районі комбайн нового покоління «Дон-1500», виборов перше місце в області.

3. Стримують перебудову бюрократи, люди, котрі все життя ховаються за вказівками, рекомендаціями «зверху», всілякими іншими формульками. Ці «паперові душі» здатні загубити живу справу. Насторожує й те, що в перебудові немає відвертих противників. На словах усі «за», навіть ті, хто ще вчора владно «перекривав кран» усього нового.

РЕФОРМИ ПОТРІБНІ БІЙЦІ

Алла КОЗУБЕНКО,

вчителька СШ № 9 м. Кіровограда

1. Моя думка така: перебудова нині визначає все наше життя. Вона допомагає долати застарілі явища, зобов'язує всіх нас не тільки мислити, але й працювати по-новому. Вже давно треба було змінити своє ставлення до роботи. Тепер цей час настав. Раніше як було: одні віддають праці все своє, інші тільки створюють видимість роботи.

Перші кроки виявилися важкими. Доводиться скрізь, а тим більше у шкільній роботі, багато чого змінювати, взагалі — непотрібне відкидати геть, брати нове.

Складне становище склалося в педагогіці. Реформа школи не виправдовує покладені на неї надії. Це показали перші роки перебудови, які зобов'язують значно глибше вникати в процеси революційних перетворень.

2. Господарі трудового колективу — робітники. У школі ними мають бути учні. Раніше ми їм мало довіряли, робили з них тільки слухняних виконавців. Нині в нашій десятирічці успішно діє учнівське самоврядування, яке значно полегшило і звільнило вчителів від тих обов'язків, які ми вони взагалі не повинні були займатися.

Учитель став товаришем учня, адже те, що ми даємо своїм вихованцям зараз, через роки вони понесуть у життя.

У колективі ми виробили нові форми роботи: змінені за формою і змістом усні журнали, більш популярною стали заняття у «Школі молодого педагога», краще почали проводитися відкриті уроки.

3. Деколи я ловлю себе на думці: до чого ж живучий у нас стереотип старого мислення. Особливо він шкодить нам, педагогам. Деякі батьки наших учнів ще й досі вважають, що виховання їхніх дітей повинна займатися тільки школа, і тому рідко настають і тати розуміють.

Та й ми самі ще не усвідомлюємо до кінця — не треба боятися новизни. На жаль, методичної літератури, яка б націлювала на нові форми роботи, майже немає.

ЧАС ВИМАГАЄ КОНКРЕТНОСТІ

Анатолій ЮНАК,

перший секретар Олександрійського міського комсомолу

1. Відповім коротко: перебудову зустрів скеально, але водночас розумів: доведеться докласти немало праці, аби реалізувати плани партії в конкретні справи.

Необхідність докорінних змін в діяльності комсомольських організацій визріла давно. Але консерватизм в керівництві, звичка оцінювати стан справ старими мірками, боязнь проявити ініціативу, а ще частіше — невміння організувати молоді, спрямувати її енергію в потрібне русло призвели до того, що за зовні благополучними цифрами і красивими гаслами деякі комсомольські організації втрачали головне — авторитет. Звідси й пошла, на мій погляд, численна неформальна об'єднань. В них молоді шукала те, чого не змогла знайти в комсомолі.

Нині становище виправляється, але не так швидко, як хотілося б.

2. Найперше прагнення комсомольських працівників, активу — націлити молоді на виконання конкретних, соціально значимих справ. Для нас це і завдання МЖК, і розвиток матеріальної бази виробничого об'єднання «Олександрівугілля», і робота з підлітками, «неформалами», і участь у благоустрої міста...

Не знято з порядку дня і роботу з резервом комсомольських кадрів. Міськом з успіхом провів місяць дублера, коли місце відповідальних працівників міському зайняли активісти з резерву. Нині двоє з них — В. Щербань і В. Мороз працюють в апараті міському.

3. Все ще дає про себе знати зайва регламентація діяльності комітетів комсомолу. Вирішуючи кадрові питання, доводиться дотримуватися «обов'язкових» канонів щодо кандидатів, не набагато зменшився і потік постанов та рекомендацій, котрі не зажди враховують специфіку роботи комсомольських організацій, але мають безапеляційний гриф «виконати терміново!».

ГЕТЬ— КАБІНЕТНА ТИША

Олександр САЙКО,

секретар комітету комсомолу УВС Кіровоградського обласного комітету міліції

1. Слово «перебудова» для мене та й для всіх моїх колег по службі сприймається так само значимо, як і слово «революція». У розумінні радикальних змін у нашому суспільстві, які неможливі без перебудови органів внутрішніх справ.

Перебудуватися — це не лише добре працювати, бути сумлінним винновцем. Вважаю, замикатися в собі не повинен ніхто. Лише тоді можна говорити про перебудову колективу.

Нинішній період, на мою думку, повинен характеризуватися конкретністю. Взявся за справу — обов'язково виконай. Не відступати перед труднощами, не відкладати на пізніше, або, ще гірше, зупинятися на чомусь досягнутому. Головне — в усьому бути послідовним.

2. Я і мої товариші по Спілці прагнемо все заплановане атілювати в життя. У роботі низових ланок — першочисно — підтримуємо будь-яку розумну ініціативу своїх колег. І взагалі — відмовилися від нав'язування рішень «згори». Немає питань, які б ми вирішували, не обговоривши в колективі.

Такий підхід до роботи, і це — новий підхід, дає можливість комсомольцям бути свідомими учасниками наших справ, а не тільки їх виконавцями.

3. На жаль, сьогодні не всім до вподоби грандіозні зміни, які відбуваються в житті нашого суспільства. Декому, хто звик до кабінетної тиші, ніяк не хочеться зрозуміти значимості перебудови. Нам, працівникам міліції, як нікому іншому, належить доводитися часто зустрічатися із цими стереотипами, доводитися їх ламати.

Більшість наших співробітників непримиренні до будь-яких недоліків. Та є й такі, що заради меншої «навантаженості» можуть не помітити навіть порушення. Повітряним людям не місце в міліції. Адже перебудова в однаковій мірі зобов'язує всіх бути принциповими і справедливими.

9 січня 1988 року

1. СПОКУСА

— Гей, братва, налітай, хто хоче!
— Що там?
— Що принесли?
— Наркотики.
— Де взяли?
— Де взяли, де взяли... Хочеш — бери, а не розпитуй.

І двадцять п'ять п'ятикласників спокійно, не моргнувши оком, випивають таблетки, які принесли їхні товариші. Не знаю, чи такий досвід діалог відбувся тоді в класі, але що таке насправді було — факт. Дійшли вісті і до класного керівника. Як не допитувався — ніхто ні в чому не признавався.

— А ви знаєте, що той, хто з'їв таблетку, може померти?

Через секунду одна дитина втратила свідомість. Аж тоді діти розповіли, що ковтали якісь жовті наркотики. Обгортку викинули. Кинулися всі шукати. Це виявився аллахол, препарат, зрештою, зовсім нешкідливий. Млість — не що інше, як реакція на слова класного керівника.

Ось такий випадок. На щастя, він скінчився благополучно, але підніс дорослим гіркий урок. Не лякаються діти наркотиків, не веселять вони у них жаж, а навпаки навпаки — стають тим самим «забороненим плодом», який так і хочеться спробувати.

Щось недопрацювали,десь упустили, надто захопилися лише пропагандою, яка без щоденного цілеспрямованого виховання дає не ті результати.

Що ж все-таки штовхає молодих людей в тенета «білої смерті», як називають наркоманію в цілому світі? Життєві проблеми? Погані умови життя? Нема жодного випадку, як сказав головний лікар обласного наркодиспансеру С. Д. Прокопенко, щоб хтось із пацієнтів назвав саме такі причини вживання наркотиків. В більшості своїй почали пробувати наркотичні засоби або «за компанією», або з бажання пізнати на собі дію незвичайного засобу. А хто спробує раз, другий, третій — кинути тоді вже просто так не може. Щоб не бути голосливим, наведу такі розповіді.

Сергій, 1969 року народження. Усі почали колотися, і я також вирішив спробувати. Із початку листопада 1986 вживав внутрішньо, а з кінця місяця — вже коловся. Перші рази було погано, не хотілося ні з ким говорити, а потім нічого. Коли був мак — коловся, не було — ні. Але старалися дівставати. Зробив більше 50 ін'єкцій. Спочатку мене хвилювали, а потім і сам навчився.

Сергій, 22 роки. Коли вчився в школі, займався веслуванням, спортсменом був. А одного разу за компанію спробував. Сподобалося, почав сам мак купляти. Веслування покинув. Дозинес час збільшував. Раніше добре було, бабуди задарма мак віддавали. Тепер ні, тільки продають. Так і втягується, був засуджений: стаття 229 — за вбереження наркотиків. Зараз хочу залишити цю справу. Тим більше сім'я, дитина. Якщо знову не стримаюся, надто вже далеко зайде, і так можна втратити все. Та й боюся втягнутися — тоді без наркотиків не проживеш і дня.

«Ну й нехай роблять, що хочуть, не треба їх чіпати, — може сказати цинічно дехто на кшталт тих медиків, які написали в «Комсомольську правду» свої роздуми щодо хворих СНІДом. — Суєніцтво самоочищується від них».

Коли б все було так просто...

2. НАРКОМАН ЗБЛИЗЬКА

Це набагато складніше і набагато страшніше. Уже через декілька ін'єкцій чи після кількох викурів з «травкою» цигарок у людини з'являється потреба в прийманні наркотиків. Хоча сама вона того не підозрює і живе ілюзією, що може в будь-яку хвилину легко покінчити з цією пристрастю. У наркотичному сп'янінні спотворюється сприйняття кольорів, форм предметів, звуків, життєвих ситуацій. За кожним разом все більше й більше наркотик паралізує волю, вражає клітини головного мозку, знижує рівень психічної діяльності, людина в повному розумінні цього слова одурманюється. Наркомани гордяться тим, що вони наркомани, вважають себе кастою вищою, наприклад, від алкоголіків. У них буцім, своя ідеологія — також вища. А насправді це люди з глибиною структурою психічних захворювань, ніж ті ж алкоголіки. Люди, які не можуть розв'язати навіть найпростішої проблеми, що стоїть перед ними. А для того, щоб досягти ейфорії, доза повинна щораз збільшуватися, тоді усі помисли наркомана зводяться лише до того, щоб дістати порцію дурману. Будь-якими способами, злочинними — також.

І власне тоді, коли настає фізичний стан абстиненції (відсутності наркотиків або малої їх кількості), коли почи-

нає до жаху ламати, викручувати ноги і руки, коли нема сили терпіти, наркоман може піти на все, аби задовольнити наркотичну потребу. (До речі, при абстиненції можуть бути і смертельні випадки).

Піти на все — не значить піти і на злочин. Він буде шукати будь-які засоби, аби придбати наркотик: обдурити, вкрати, вимагати, погрожувати і навіть вбити.

Лікар-нарколог Світловодської районної лікарні М. Я. Власенко розповів, якого листа написала йому мати одного наркомана.

та дорога у військове училище та інститут. А виснажена наркотиками дівчина не може родити здорових дітей, її організм гірше піддається лікуванню.

Наркоманія в першу чергу б'є по молоді, б'є нещадно і жорстоко. Адже більша частина наркоманів — люди до 25 років. Наша область, на щастя, не є тією, де розвелось багато наркоманів. Але бити на сполох треба, бити зі всієї сили.

Коли, наприклад, у 1984 році в Кіровограді наркоманів ще були одиниці, то про Світловодськ того не скажеш. Саме з того року тут почалася

ПУТІВКА В ПЕКЛО

«УСІ ПОЧАЛИ КОЛОТИСЯ, І Я ТАКОЖ ВИРІШИВ СПРОБУВАТИ. ІЗ ПОЧАТКУ ЛИСТОПАДА 1986 ВЖИВАВ ВНУТРІШНЬО, А З КІНЦЯ МІСЯЦЯ ВЖЕ КОЛОВСЯ».

ПІТИ НА ВСЕ — ЦЕ ЗНАЧИТЬ ПІТИ І НА ЗЛОЧИН.

У 1984 році розкрито 8 кримінальних справ, пов'язаних із наркоманією, в 1985 — стільки ж, в 1986 — 24 кримінальні справи, в яких притягнуто до відповідальності 29 чоловік.

— Просила вона допомоги, бо її сні, який клявся, що більше не буде вживати наркотиків, став колотися знову. Сні попередив матір: якщо вона надумала сказати чи написати в міліцію, він відрубає їй язик і праву руку. І думає, не зробив би цього? Зараз він знову сидить у в'язниці.

«Підлітків і брехливих людей, як наркомани, я не знаю», — так сказав мені, як не дивно, один наркоман, який хоч пізно, але таки чимало зрозумів. Вони за склянку маку продаються і купуються, готові проміняти все — сім'ю, дитину, матір. Дівчата за ту склянку продають своє тіло. Совість, повага, любов, кохання — все це коштує і вимірюється двомастами грамами маку.

Не на Кіровоградщині, але був випадок, коли один наркоман згвалтував свою матір, інший — знущався над своєю рідною сестрою. Вони здатні й на таке...

Наркоманія — епідемія. Як хвора грипом людина заражає тих, з ким спілкується, так і наркоман будь-якою хваткою залучає до згубних звичок все більше нових людей. Чому? А щоб мати можливість діставати сировину, гроші. В середньому приблизно п'ять чоловік за рік може втягнути в небезпечну «корпорацію» досвідчений наркоман, не встигши підрахувати. А не виконати «завдання» жертва не може, бо розмова коротка: «Не відстанеш — убію». І це не жарти. Бо не треба доводити ще раз, що вони здатні на все.

3. РЯТУЙМО МОЛОДІ ДУШІ!

Той, хто вживає наркотики, може полатитися не тільки своїм здоров'ям. Таких не беруть в армію, йому закри-

активна боротьба проти наркоманії. Начальник відділу кримінального розшуку Світловодського міськрайвідділу міліції, капітан міліції В. О. Басалик, старший оперуповноважений кримінального розшуку, старший лейтенант міліції М. І. Калач поставили це питання проблемою № 1. Хоча, чесно кажучи, не всі тоді їх підтримали, вважаючи, що це перебільшення.

Свою роботу акцентували, в першу чергу, на виявленні наркотичної сировини і притягненні до кримінальної відповідальності осіб, які її збувають. Допомогали тут комсомольські загони дружинників. Вже в 1984 році розкрито 8 кримінальних справ, пов'язаних із наркоманією, в 1985 — стільки ж, в 1986 — 24 кримінальні справи, в яких притягнуто до відповідальності 29 чоловік.

Всілякі особи проходили через карний розшук. Був серед них і той, хто показував дорогу до пекла неповнолітнім. Це найбільш небезпечний. Погорів на власній жадобі і житель сусідньої області громадянин Х., який хотів погріти руки на чужому горі. Ніж не змогли сторгуватися за мішок маку. Господар просив 60 карбованців, а покупці мали лише 40. Х. відсипав на їхні гроші маку і сказав, щоб за рештою приїхали наступного дня, ще й пляшку не забули взяти. Та не вийшло, як хотілося.

Допомогає справі і добре налагоджений контакт з лікарем-наркологом М. Я. Власенком, людиною вимогливою, наполегливою. Потрібно — серед ночі приїде оглянути того, хто підозрюється у вживанні наркотиків.

Але не все виходить так, як хотілося б. Є маса проблем, які самим карному розшуку і наркологів не розв'я-

зати. Не можуть вчасно дільничні інспектори доставляти в наркологічний кабінет тих, хто стоїть на обліку і потребує щомісячної перевірки, а сам не йде. Не можуть — не значить, що не хочуть. Начальник відділення по керівництву дільничними інспекторами міліції П. П. Чорний пояснює:

— Ми інколи цілими починами вилучаємо того чи іншого наркомана, а зранку приходимо на роботу, щоб зайнятися й іншими справами, та ще й разів 5–6 навідуємося туди на день. Просто не справляємося зі всім.

Не з власної вини не організувало потрібної профілактичної роботи і відділення карного розшуку. Причина та ж: займаються не тільки наркоманією.

Нині, коли на терезах стоїть людське життя, варто, мабуть, нарешті, створити спеціальний відділ, який займався б лише одним — боротьбою з наркоманією. Є ще одне питання, теперішня постановка якого завдає лише зайвого клопоту і труднощів. Нашою людиною, в якій точно встановлений діагноз «наркоманія», збирати ще купу паперів, щоб відправити її на лікування?

— Але, коли не буде хоч якогось паперу, я не можу дати висновку на лікування, — говорить М. Я. Власенко. — Хоч лікуватися потрібно вже негайно.

Найбільшого ефекту, однак, досягне боротьба з наркоманією, коли візьмемося за неї всією громадою і якнайретельніше. Коли нарешті зрозуміють «милосердні» бабусі й дідуся, що ті гроші, які поспішно всунули їм «диваки», що купляють непотрібні нікому маківки, — то чесь горі і скалічене життя. Коли голови колгоспів зрозуміють, що прохання покосити дику коноплю по узбіччях дороги — то не чиясь забаганка. Бо поки не позбудуться наркомани сировинної бази — не можна буде з корінням знищити і саму наркоманію як явище.

Поки в кожну, у кожну без винятку людину не поселиться тривога за вирішення цієї проблеми, — буде важко щось зробити. Адже не треба забувати, що наркоманія є благодатним ґрунтом для розповсюдження СНІДу (наркомани часто коляться однією голкою), проституції, деградації особистості.

Як все-таки конкретно зменшити зростання кількості наркоманів? Що в наших силах? По-перше, не приховувати, якщо десь у колективі є схильний до вживання наркотиків. Таку практику, за словами С. Д. Прокопенка та М. Я. Власенка, люблять вести школи. Коли серед учнів знайдеться наркоман, заплямовується честь школи — така логіка багатьох педагогічних колективів. По-друге, активізувати оперативні комсомольські загони дружинників. Найближчим часом, як сказав другий секретар міськкому комсомолу С. Вервейко, налагодиться робота таких загонів і в Світловодську.

— Ми задумали разом із педагогічним інститутом ще одну хорошу справу, — говорить С. Д. Прокопенко. — Хочемо підготувати групу студентів, які б займалися вихованням у цьому плані учнів шкіл, СПТУ. Чому саме студенти? Мала вікова різниця, а отже набагато легше зійтися й подолати психологічний бар'єр. Потрібні медичні знання ми їм дамо.

Чим більше ми всі разом будемо робити, тим менша ймовірність того, що сьогодні чи завтра ще одна голка м'яко ввійде у вену, що ще одна людина «придбає» півтуну, яка з кожним роком все швидше і швидше наближатиме її до фатального кінця.

4. ПОКАЯННЯ

ВОЛОДИМИР, 36 РОКІВ: Я знаю, що тих, хто почав колотися, переконати важко. Але послухайте мене — людину, яка чимало біді ковтула через наркотики. Поки не пізно, кидайте цю справу негайно, бо це велике горе. Може, моє життя змусить вас відкласти вбік шприц і не рватися до цієї бригади...

Усе було ж раніше: квартира, дружина, син, матір, сестра. І була б у мене нормальна сім'я. Але всіх їх я обміняв на наркотики. Сина вже не бачив років шість, дружини — також. Матері написав, може вона простить мене, хоча вже не раз клявся, що кину, а не міг, і скільки горя я їй завдав. І батька, знаю, загнав до могили своїм життям.

Вирішив тепер кинути остаточно. Можна було спочатку з'їздити з'їздити, так було погано — ломота така, що аж плавав, почали не спати. Не дай бог, хоч комусь таке пережити.

А кидати треба, бо мені вже 36, а що я маю? Пустовіт.

Чому каяття приходить так пізно? Т. ТАРАСЕНКО, Світловодськ — Кіровоград.

ПАМ'ЯТЬ

По ворожих тилах

В Мордовії, в селі Старі Турдаки і райцентрі Кочкурове, а також в місті Акташ Узбецької РСР встановлені бюсти Героя Радянського Союзу С. І. Полежаїкіна. Він навично занесений у списки хліборобів рідного колгоспу імені Чапаєва. В місті Кретінг Литовської РСР на могилі Героя встановлений обеліск. Його ім'я носить одна з вулиць міста, комсомольська організація середньої школи і піонерський загін. В музеї Московського військового округу на меморіальній дошці серед імен тих, хто навично зарахований у Радянську Армію, значиться й прізвище Полежаїкіна. Він у числі 300 Героїв, чий імена викарбувані на мармуровій стіні зали Перемоги Центрального музею Збройних Сил СРСР.

Сергій Полежаїкін, син залізничника із села Старі Турдаки, рано втратив батька, сам став робітником і в двадцять років працював уже директором пункту «Заготзерно» в Узбекистані. Двадцятирічним у довоєнному сорочковому його призвали в Червону Армію, а наступного року зарахували курсантом Ордонікідзградського військового автомобільно-мотоциклетного училища. На початку 1943 р. був прийнятий кандидатом у члени ВКП(б), а в травні вийшов з училища молодшим лейтенантом і відбув у 5-у гвардійську танкову армію на посаду командира взводу 1-го окремого мотоциклетного полку.

Після визволення Кривого Рога армію перенацілили на Кіровоградський напрям. Мотоциклетному полкові командування поставило завдання: перейти лінію фронту, розвідати сили ворога і в селі Устинівці, віддаленому на 60 кілометрів від лінії фронту, захопити документи штабу великого німецького з'єднання та взяти в полон офіцера.

Пального не вистачало, і полк не міг вести розвідку в повному складі. Його командир полковник Докуровський наказав підготувати збірну групу, заправивши виділені бойові машини паливом, взятим з інших машин полку. З настанням темноти, — а це був гру-

день, — група перетнула лінію фронту. Попереду рухалась розвідка і головна похідна застава. В розвідці йшов взвод Полежаїкіна.

У своїх спогадах колишній мотоцикліст-розвідник О. Т. Носков пише: «На околиці якогось села зупинились. До нас підійшли два хлопці, які повідомили, що в селі німці. Незабаром наблизився ворожий парний патруль, який прийняв нас за своїх. Патруль безшумно роззброїв, а хлопці згодилися показати нам дорогу на Устинівку».

Діючи несподівано, сміливо, швидко, зведена група атакувала ворога. Німці зазнали великих втрат у живій силі і техніці. Нашим воїнам вдалось розгромити штаб з'єднання, комендатуру, склади, захопити важливі документи і групу німецьких офіцерів. Старожилки Устинівки й досі згадують цей епізод війни, як легенду. Ні фашисти, ні місцеві жителі не могли зрозуміти, звідки з'явилися радянські танки, мотоцикли і куди вони зникли після нічного бою.

Учасник того бою, колишній командир відділення сержант Т. В. Баранцев згадує: «Наліт на Устинівку був шквальним. Із завданням справились успішно. Після розгрому німецького штабу сейфі з документами і полонені офіцери вивозились на бронетранспортері, яким командував Сергій Полежаїкін. За цей бій молодший лейтенант був нагороджений орденом Червоного Прапора.

Одного разу він з розвідниками на двох бронетранспортерах зробив відчайдушний наліт на одне

із сіл у ворожому тилу. Сергій знищив там гітлерівців, знайшов справну легкову автомашину. На ній разом з техніком-лейтенантом Ніколаєвим, переодягнувшись у форму німецьких офіцерів, вони пройшли через кілька сіл, де зібрані дані про ворожі війська.

За сміливі і рішучі дії в Корсунь-Шевченківській операції С. І. Полежаїкін був нагороджений другим орденом Червоного Прапора.

В лютому сорок четвертого його призначили командиром розвідроти і приймають у члени КПРС.

В боях за визволення Прибалтики Полежаїкін — офіцер розвідки полку. Він керував розвідгрупами і часто виконував найвідповідальніші завдання. 10 жовтня 1944 року, виконуючи чергове завдання, був смертельно поранений.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року С. І. Полежаїкіну присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Наказом Міністра оборони СРСР від 5 жовтня 1965 року С. І. Полежаїкін зарахований навично у списки першої роти курсантів Рязанського вищого військово-автомобільного інженерного ордена Червоної Зірки училища. Щоденно на вечірній перерві правофланговий підрозділу повідомляє: «Герой Радянського Союзу гвардії старший лейтенант Полежаїкін загинув смертю хоробрих у бою за свободу і незалежність нашої Батьківщини».

Л. СОЛГУТОВСЬКИЙ, учитель, директор музею 5-ї гвардійської танкової армії.

с. Хашувате Гайворонського району.

Антоніна КОРИНЬ

Лист у вічність

Навкруг обеліска — життя круговерть.
Війна, наче круж, промайнула.
На чорному камені — білий конверт: послання з сьогодні в минуле.
«Ми пам'ятаєм про тебе, повір.
Не тільки у день Перемоги.
Ми вирости, батьку, і кріпимо мир і вусики вже — на підмогу...»
Читаймо не тільки у свята його, читаймо цей лист і у будні.
Незгасної пам'яті вічний вогонь — сніговий той лист у майбутнє.

5 січня 1944 року, Кіровоградському напрямі радянськ

КІРОВОГРАДСЬКА

Нині ім'я білоруського письменника Героя Соціалістичної Праці, лауреата Ленінської премії Василя Володимирова Бикова добре відоме не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Одна з драматичних сторінок його біографії письменника пов'язана з Кіровоградщиною. Так, в розмові з респондентом газети «Известия» Василь Биков розповідав:

— Закінчив війну в Австрії. На діло поранений тільки двічі. Та зате ораз... похований у братській могилі в Кіровограді.

7 січня 1944 року біля села Вел Северинка йшов запеклий бій. Під час атаки — здавалось, настав час перепочинок. Та несподівано гітлерівці почали нічну атаку. На позиції радянських військ пішли танки. Взвод протанкових гармат, якими командував двадцятирічний Василь Биков, мав впритул стріляти по ворожих панцерках. У цьому бою його було поранено. Він на деякий час втратив свідомість, коли опритомнів, то побачив, що на нього насувається фашистський танк. В танку мить, коли до сталевих потоварків було дотягнуто рукою, Василь Биков напружив усі сили й кинувся в

ЛІТОПИС ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНИ

ЗАПИСКИ КОМАНДУЮЧОГО ФРОНТОМ

АВТОР «Записок командуючого фронтом» видатний радянський полководець Маршал Радянського Союзу Іван Степанович Конев — почесний громадянин Кіровограда. Військовий талант Конєва найяскравіше розкрився під час Великої Вітчизняної війни. Він у свій час командував військами 19-ї армії, Західного, Калінінського, Північно-Західного, Степового, 2-го та 1-го Українських фронтів. Війська, які очолював Конєв, успішно здійснили цілий ряд операцій по розгрому німецько-фашистських окупантів. Одна з них — Кіровоградська операція.

Кіровоградська операція завершувала ряд жорстоких боїв 2-го Українського фронту на правому березі Дніпра по розширенню плацдармів та підготовці умов для переходу до рішучого наступу на Правобережній Україні. Її було підготовлено і проведено у своєрідних умовах. У грудні 1943 року війська фронту провели укріплення смуги ворога на річці Інгулець, оволоділи містом Олександрією та важливим залізничним вузлом Знамянка. Але, зустрівши наростаючий жорстокий ворожий опір, у другій половині грудня зупинили наступ і укріпилися на досягнутих рубежах.

Розвідка фронту напередодні Кіровоградської операції повідомила, що в смузі Ясинового, Новгородки у ворога діля 2-а авіапольова, 320-а, 286-а, 376-а піхотні, кавалерійська СС, 10-а моторизована, 3-а, 11-а, 13-а та 14-а танкові дивізії. В ході операції

ЛІТОПИС ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ

9 січня 1944 року. Лелеківка. «Велика армія» Третього рейху. Для них війна вже закінчилася... З фондів Кіровоградського краєзнавчого музею.

Фото друкується вперше.

регресного та флангового вогню, а підхід до міста і такі важливі об'єкти, як мости, будинки, аеродром було заміновано.

Мені не дуже хотілося, аби німці оборонялися з «комфортом», в умовах великого міста. Необхідно було вигнати їх в поле й бити на відкритому місці, не руйнуючи міських будівель.

Початок операції планувався на 5 січня 1944 року.

Відповідно до плану в годині 10 хвилин цього дня почався артилерійський підготовчий вогонь, тривав 50 хвилин. Її результати в цьому бою були задовільними.

О 9 годині першої танкової бригади генерала І. М. Мухоморова армія генерала І. М. Мухоморова з 5-м гвардійським корпусом генерала О. С. Жданова прорвала оборону ворога, отримавши шог удару, почався танковий наступ (Плешового).

5-а гвардійська армія генерала-лейтенанта О. С. Жданова прорвала оборону ворога, отримавши шог удару, почався танковий наступ (Плешового).

6 січня війська ударного фронту продовжували наступ. Але гітлерівці, вважавши, що удар завдається з півночі, зосередили свої сили, в результаті чого в Кіровограді, перегрупувавшись, здійснили серйозний опір. 5-а гвардійська армія генерала І. М. Мухоморова з 5-м гвардійським корпусом генерала О. С. Жданова прорвала оборону ворога, отримавши шог удару, почався танковий наступ (Плешового).

Вони почали проводити наступні контратаки піхотою і танками по лівому флангу у угруповання 5-ї гвардійської танкової бригади здійснювалися до 120 танків. Проте, наші відбиваючи контратаки і опір ворога, наполегливо лиса вперед.

5-а гвардійська армія у наступі зустріла на правому фланзі в центрі рішучий опір німців. Вони не раз проводили контратаки з району Великої Мамайки і німці піхотою і танковими. 30-40 танків. У смузі 7-ї гвардійської армії опір противника наростає. Для нарощування з метою захисту ударного угруповання було введено 24-й гвардійський стрілецький корпус, який повільно розвинувся у південно-західному напрямі. Хіно, що цей корпус двома днями перейшов у наступ не на головний напрям, а на допоміжний, забезпечив наступачого у угруповання армії зліва. Одноразово командарма в об'єкті складалася було правильний наступ. Але головне ударне угруповання від турбот про свій лівий фланг активність. І тим самим в угруповання дістало можливість нарощування удару вглуб.

9 січня 1988 року

ЦЕ ПИТАННЯ мені може поставити кожен, хто вважає, що канікули не для того, щоб відвідати всі заходи, які проводяться в школі. Це питання може поставити і я. Хіба канікули — це тільки спати до обіду, дивитися телевизор чи блукати по вулицях без діла? Знаю, що багато хто таке підтримує. Я думаю навпаки. Канікули, на мою думку, — відпочинок, який має запам'ятати надовго, припасти сил для нової чверті. Ми в своїй школі намагаємося його таким і робити.

Перше, що нагадує про наближення зимових канікул — це «банк ідей», куди школярі вносять свої пропозиції щодо проведення Нового року. Потім, при підготовці нової річної програми ми обов'язково враховуємо і використовуємо ідеї наших учнів. Так що, який буде вечір — цікавий чи нецікавий — залежить лише від нас. Вхід без маскарадних костюмів, до реї, у нас заборонений. Кожен сам собі готує те,

Канікули. Що це?

що хоче, своїми руками. Може і не так вишукано, зате цікаво. Різноманітні ігри, конкурси, несподіванки — все це робить наше шкільне свято справді веселим.

Є в нас у 8-Б класі свій драматичний гурток. Підготували учні цього разу хорошу казку. Вирішили показати її у Маловіснівській школі-інтернаті, де вчиться багато дітей, батьки яких позбавлені батьківських прав. Разом з телеграмою від Діда Мороза і Снігуроньки, сміхом, поворочаним настроєм принесли восьмикласники і цукерки, які передав для учнів Дід Мороз.

А шкільний ляльковий театр під керівництвом В. М. Берези, куди входять учні різних класів, на канікулах приходять в гості до маленьких діток у садочки.

А хто не зайнятий теат-

ральною діяльністю, може брати участь у «Веселих стартах», піти в культурно-хід у кіно, пограти в шахи, шашки і т. д. Загалом, заняття собі можна знайти. До речі, проведення канікул ми також плануємо колективно. Кожен клас вносить свої пропозиції і зауваження. Ніби і нікаво все робимо, і проводимо намагаємося те, що учні хочуть, але не завжди, особливо старшокласники, на ці заходи приходять. Коли пропонуємо — всі «за», а як до роботи — то нікого нема. Звістка деяка частина школярів бути керованою і ніяк не дасть себе розвинути. В країні йде перебудова, то час, мабуть, перебудуватися і тим, в кого активність, вболівання за шкільні справи ще чомусь дрімлюють. А без цього зараз жити буде важко. Та й не можуть завжди одні й ті ж все робити самі.

О. ТКАЧОВА,
учениця 10-А класу
Ш № 4, голова уч-
кому.
м. Мала Виска.

Зимові шкільні канікули — це ігри, екскурсії, походи, хороводи довкола ялинки, концерти. На цих знімках ви можете бачити, які розваги і видовища пропонує маленьким глядачам Кіровоградська обласна філармонія.

Фото В. ГРИБА.

27.IV Ниділя
Пав до 10.00 пішов до ставка забухав в 12.00 поїхав в новгородку сховався на хібару вечором пішов в кіно прийшов пішов до девок гуляти, гуляв з Наташкою прийшов на хату і в 2.00 ліг спати.

28.IV Понеділок
Встав в 6.30 пішов похав вмісто чаю пилив похав. Потом пішов на уроки було слесарне дело пять уроків проспав потом поїхав додому за клубом забухав як я поїхав додому і хто поцарапав ніс не знаю.

29.IV Вівторок
Встав у пів п'ятого взяв білет поїхав в новгородку все наче хорошо зараз іде історія последний урок день ще ни кончився допишу вечором. Вечором ходив в ресторан пил пива і в кіно «Виряמים дельфина». Лягли спати в 22.00. Рабочий день кончив.

30.IV Середа
Встав в 6.30 пішов похав потом на уроки отсидів 5 уроків потом було построение, маршировали готовились до парада. Вечором ходив до девок. Спав з Сірегой в його компанії заснули в 11.00 завтра в 9 парад наших нікого нема.

Май 1 V Четвер
Встав в восьм часов. Погладив штани белу рубашку, вичистив жикет пішов взяв транспорт і пішов строїти і їти на парад. Після параду поїхав додому. Дома достав бінзину заводив модик нічого нивийшло вечором з Валькой пішли в кіно перед утрим ліг спати.

2 V Пятница
Встав в пів дванадцятого забухав пішов по рібу спіймав 29 коросів потом додому. Чистив і жарив рібу. Вечором був в кіні були танці забухав після танців пішов додому. На танцях був з Валькой.

3 V Субота
Встав пішов по рібу. Трохи зловив штук 40. Приїхала тетка Аня з Валькой і дядьком. Після обід пішов дош. С Танькой вечором ходили в кіно «Конец агента» і були танці. Ліг в 3 встав в 5.

4 V Ниділя
Встав в 5 поїхав в бурсу в долиньку забухав поїхав в бурсу. Приїшов пияний на урок, зоробив чітвірку по ст. м. Вечором ходили до девок у ших іспали. Все!

3 ЦИМ папером я загинула до директора Кіровоградського СПТУ-6 М. Г. Будака. Чому сюди, а не по прямій приналежності — в Новгородку? Та для того, щоб спитати ось таке:

— Микола Григоровичу, чи «страшне перо» і подібний внутрішній світ типові для учнів ПТУ? Хто привчає їх до вина замість чаю?

— Це не типово для петеушників. Ми вже два роки не приймаємо до училищ розумово відста-

лих дітей, учнів допоміжних шкіл. А автор цих записів — не зовсім здорова людина. Це — деградована особистість.

Втім, і зі звичайних шкіл після восьмого класу до нас приходять діти, котрі не знають найпростіших арифметичних дій. Хто зостався за бортом в 9 класі — давай до нас...

...А ПТУ — для роботи, їм високі моральні й інтелектуальні запити ніби й ні до чого, бо — «як усі будуть грамотні, то нікому буде землю орати і біля

Далі. Із нас в училищах вимагають забезпечити позаурочну зайнятість учнів — предметні уроки, секції, лекторії, тощо — словом, щоб не теліпались без діла. Ми — викладачі, майстри — сидимо тут до ночі. У цей час хтось сторонній займається нашими дітьми. Чого б не кожен своїми?

— А коли й батьки такі? Син «забухав після танців», а вони й оком не моргнули. Тоді що? — Тоді — не знаю...

дома щось допоміг батькам. Та і їх самих не загдує. Тітка, дядько, Валька, Наташки є, а батько й мати зовсім випали.

Хай це в нього зі школи, хай. Та чому ж він не пише, що пішов на якийсь вечір в училищі? Тільки про парад згадує, на який примусили з'явитися.

Якщо відверто, то школа в ньому нічого не заклала. Очевидно, ніякої виховної роботи там не проводилося. І такою-от мовою не говорять ні в

себе подивом відкрила, що ініціаторами їх проведення виступають не тільки вчителі, яким це потрібно для звіту, для завуча, директора, інспектора і т. п., а зі згоди педагогів — батьки, котрим це ні в яку графу не заноситься, навпаки — додає мороки. І все ж...

Батьківські збори у першому класі однієї з Кіровоградських десятирічок. Батьки вирішують, як краще відзначити прийом дітей у жовтента і свято прощання з бунварем. «Краще» — це по шкільні сидітися, щоб разом із жовтентами зірочкою вручити дитинці ще й шоколадку, а прощання з бунварем сервірувати тостами і солодощами... Один із татусів схидно пробурмотів: «Раніше букварі скурювали, а тепер, виявляється, ще й їдять». У цій же школі кондитерсько-кулінарним вийшов і осінній бал. Напередодні батьківський комітет розіслав записки мамам із проханням що-небудь спентити...

У школі діти їдять торти. А духовний харч де їм споживати? У кафе? Боюся, що так воно й виходить...

МЕНІ доводилося бувати в багатьох музеях, через які екскурсантів похалцем перепускали. Подивіться направо, подивіться наліво, руками не чіпайте! — а там уже інша група на п'яти наступав. Музей Великої Вітчизняної війни у Смоленську я відвідала «неорганізовано» і відтак могла неспішно роздивитися, співставити, вчитатися.

Вчитуюся і починаю особливо уважно вивчати листи хлопців, що одягли шинелі одразу після школи чи пішли захищати Вітчизну з колгоспу, заводу. Мене вражає, що у рядках цих людей без університетських освіт і наукових титулів практично немає граматичних помилок.

Вражає це, хоча нас усіх повинне вражати інше: чому інтелектуальна й моральна дрімучість наступає на наше життя ще швидше, ніж відступають під сокирами «підкорювачів природи» дрімучі ліси?

«Ліс виростає за 50—70 років, а інтелігенція росте ще повільніше. Щось зловісне чується в звертанні: «Женщина! Підійди сюди». З нашої мови випали старовинні вислови поштові, відтінки звертань...

Високе ми вимовляємо вже з іронією, ніби соромлячись, граючись в XIX століття. Ми спрямили стосунки, спростили розмовну мову, позбавили її гідності. «Привіт!» — «При-

віт!» — «Як справи?». І, не дослухавши, біжимо. Особливо гостро це відчуваєш, коли читаєш листи письменників XIX століття. У наших школах не вчать хорошему тону, благородстві й високе викликає сміх. Багато почуттів у безпосередньому вирішенні зоставили без слів, без імен.

У школі повинен бути вчитель поведінки і відповідний підручник. Як на занедбаних городах, там процвітають аміношество, чванливість, хихикає чернь — та сама чернь, але вже не соціальний прошарок, а духовний.

ЦЕ СКАЗАВ поет Ігор Шкляревський, котрий недавно врученню йому Державну премію СРСР у галузі літератури віддав на посадку лісу по обидва береги Прип'яті. Я погоджуюся з ним. А ті, про кого тут ідеться — педагоги?

Думку Л. А. Лєгези ви читали. Поспілкувалася я й з іншою вчителькою. Прохання до цієї спеціалістки було те ж саме: прокоментувати «бомагу» невідомого учня як педагогові і фахівцеві-філологу. Вчителька попросила дати їй цей щоденник «для уважного вивчення» і попросила зйти завтра.

Заходжу. «Ми повинні обговорити це на методоб'єднанні». Заходжу ще раз. «Ви знаєте, я вам завтра скажу». «Завтра» я її в домовленому місці і в домовлений час не застала, і по телефону мене ні про що не попередили. Більше я не заходила ні сюди, ні в інші школи.

Для чого? Чи потрібні методоб'єднання і кількадеданні наради, щоб оцінити, скажімо, лист, що прийшов під час підготовки цієї статті? Лист із Новгородку, та прошу не розцінювати це як цілеспрямований підбір — то випадковість.

«Здрастуйте редакція Молодий комунар. Я вас сильно прошу написати в газету Письмо «Мазайка». Я незнаю її харашо, що пісню «Мазайка». Язнаю тільки Наприклад ці строчки я мозанку сложи из разбивших зернал. Привет такой Еще раз приняти принять снзатъ «О-о-о-о!» Ну ивсьо Допобачення».

Не треба нарад, семінарів, обговорень, консультацій спеціалістів і компетентних рецензій. І ця «епістолярна спадщина», і саме явище варті коментаря на рівні першої сигнальної системи. О-о-о-о!

«Івсьо?»
Н. ДАНИЛЕНКО.

«для уважного вивчення»

Читати чужий щоденник без дозволу того, хто писав, — усе одно, що підглядати за людиною в замкову шпарку. Ну, а ділитися прочитаним ще з кимось — це вже взагалі, так би мовити, межа всьому. Однак, коли сам автор кидає свої «вкривлення» під ноги, як непотріб...

Зім'яті аркушки цього безіменного рукопису були знайдені в макулатурі і передані до редакції. Цитуємо їх без граматичних поправок.

верстата стояти? Думна ця, на жаль, поширена, у ній десь другим планом, між рядками, прочитується принизливе співчуття до «відсіяних» із середньої школи дітей... А тим часом «бідні дітки» мають в училищах такі можливості й участі в художній самодіяльності, для спортивних занять, які старшокласникам і не снилися. Мають вони таноч привілей, часті недоступні більшості учнів технікумів та студентів вузів. — уроки естетики. Свого часу я захоплювався ними у Капітанівському СПТУ Новоміроградського району (викидав тоді М. Ф. Сипиливий).

— Що ти п'ятдесят годин естетики у запізнелому віці, — зітхнув М. Г. Будака. — Якби це з дитинства починали...

— **Н**А МОЮ думку, атмосфера в училищах і технікумах така, що діти ведуть себе там розв'язніше, — сказала після знайомства зі щоденником викладач української мови та літератури Кіровоградської СШ № 5 Л. А. Лєгеза. — Один наш учень повернувся до нас із ПТУ буквально в сльозах — б'ють.

Автор цього рукопису — людина неосвічена, некультурна. Зверніть увагу — жодного запису про те, що він хоча б щось почитав. Міняв дівчат як речі, ходив з ними в кіно і відсилав після випивки. Ні разу не згадує, що

школі, ні в училищі. Це мова вулиці. Та й у школі годин мови недостатньо, у старших класах взагалі немає, а треба б. Література, на уроках якої формується моральність душі, взагалі читається нашивидку — через обмеженість навчальних годин... На одній нозі кручусь, а не встигаю дати всього, що могла б. Як організатор позакласної роботи бачу: виховну роботу з учнями треба вести індивідуально, з невеликими групами. У так званих масових заходах людина тоне.

Масові заходи, горезвісні «міроприємства»... Недавно я з невеликим для

9 січня 1988 року

«Переляканий погляд»

Дорога редакція! Прочитав у Вашій газеті за 5 грудня замітку «Розаютившись на даму серця» і хотів би сказати від себе кілька слів восьмикласникам із Долинської, що обурилися на слова зневаги хлопців з Олександрії.

Звичайно, хлопці погарячкували, написавши тако-го листа (якщо це був не жарт), одружаться вони всі до одного, їхні погляди на життя будуть мінятися в кожному роком дорослішання, так, як і ваші, дівчата.

Але чи не рано у вас дівчатка, з'явилася таке тверда впевненість у собі? Не міне і двох років, як у не одній із вас заверещить у квартирі немовля. Вийшли заміж з кохання? Можливо, але сумніваюсь. Скільки знали свого друга? Та від сили 3 місяці. Чому така легковажність поспішність? Не встигнете? Хіба ви у 16—17 років знаєте, як потрібно зважувати «за» і «проти»? А я скажу. Хвороби такі зараз у дівчат. Перша — це переляканий погляд на життя: кому я буду потрібна вже після 20 років, коли є молодші! Друга хвороба — знову ж такі легковажні гордощі: «...Хм, не ти, так другий буде. Я красива, багатьом подобаюсь!». Ах ти ж...! І таких більшість. На чому ґрунтуються ваші гордощі, «сучасні» дівчата? На тому, що у п'ятнадцять років ви тягнетеся пізнати «смак кохання»?

Бойтеся зів'язнути до 20 років? Хочете рецепт молодості? Не лінуйтеся, встаньте вранці, пробіжіться 500 метрів, потрусіть своєю пишною вагою. Спорт і фізкультура, свіже ранкове прохолодне повітря — ось незмінний еліксир молодості, а не оті намальовані очі! Хочете уявити мою мрію? Будь ласка? Дівчина

Подобаюсь

багатьом, але...

Чим я погана? Мені шістнадцять років. Симпатична, весела. Подобаюсь багатьом, але мені подобається лише Він. Єдиний у світі. Уже давно. А я ніколи не підійду першою. Почала зустріча-тися з іншим, з ним весе-ло й цікаво, але... Що ж робити? Допоможіть. Без нього я ніколи не буду щасливою.

Вікторія.

м. Новий Буг, Миколаївська область.

На життя»

«друзів». Принципова, обережна, така, щоб вірила людям. Будете такими дівчата, і хлопці вас на руках носитимуть!

м. Олександрія.

Олександр С.

— ЛЕКСІО, що це з тобою? Хворий, чи що? — не перший уже день допитувався Сергій у товариша. Той ходив пригнічений, хоч мало б бути зовсім навпаки — кілька місяців як одружився, попервах так сяяв, а тут...

— Ні, здоровий, — розговорився нарешті товариш. — Але вдома у мене... Розумієш, не знаю, що таке з дружиною. Спочатку все було нормально, мало б стати ще краще — адже ми чекаємо сина, та вона раптом дуже змінилася. Замкнулася в собі, мовчить, мене ігнорує. Я до неї і так, і сяк, а вона тільки: «Залиш мене в спокої», і все. Удома все по господарству роблю, у кіно їй пропоную піти, на прогулянку — нічого не хоче. Спати лягає окремо. Каже, нездужаю, хоча на роботу ходить, до лікаря не звертається. Може, пожила трохи і зблундувала, що мене не любить... Запитую, може,

хтось інший у серці — ні, каже, не до цього. Може, питаю, ти й дитини не хочеш, а вона тільки відвертається... У мене мов камінь на душі, не знаю, що робити...

— Дійсно, що й думати... Мужчини справді можуть не знати того, що в

НЕХАЙ ТРОХИ ПОКРИЧИТЬ!

деяких жінок у перші місяці вагітності поряд із фізіологічними (запаморочення, нудота, слабкість, втрата апетиту чи навпаки, його посилення) часом виникають і тимчасові психічні розлади, які потребують не медичного втручання, а зміни ставлення близьких. Один із найчастіших симптомів таких відхилень — апатія, зниження гостроти емоційних відчуттів, як в описаному випадку. Часом стан жінки буває таким, що світ немилий, і всяке

намагання підбадьорити її тільки дратує. Що тут робити чоловікові? Передусім — не впадати у відчай і не думати нічого такого, як Олексій. Друге: якщо бачите, що ваші розмови і ласки не знаходять відгуку — одразу їх припиняйте, але старайтеся не залишати дружину на самоті, якщо вона про це не просить. Читайте, мовчки займайтеся своїми справами, але будьте поряд. Можливо, вона сама заговорить із вами. Коли в неї з'являтимуться якісь прохання — намагайтеся їх виконати, хай вони і здаватимуться вам просто примхами. Не вступайте в конфлікти, суперечки. Якщо дружина «зривається», то дайте їй можливість трохи відвести душу, не ображайтеся і

сильних ранніх токсикозах самопочуття настільки погіршується, що жінка може й заговорити про небажання мати дитину. Не лякайтеся цього, а постарайтеся полегшити її стан. Самі приготуйте їжу, щоб жінку не дратували запахи, купуйте те, що їй хочеться з'їсти. При токсикозі не можна їсти гарячого — суп, чай тощо мають бути ледь теплими.

пропускайте її дорікання мимо вух. Але істерик не допускайте, дайте води, валер'янку, умовте прилягти. Перші місяці вагітності можуть супроводжуватися й протилежними проявами — підвищеною емоційністю, ревнощами, підозріливістю. Ні з сього, ні з того жінка може розплакатися. Люблячий і розумний чоловік і тут віднесе все це на рахунок фізичного стану жінки, а не якихось інших причин. Тут якраз можна більше з нею говорити, пропонувати книги, розваги і теж обов'язково старатися не відмовляти у проханнях. Майте на увазі, що при

і ще один момент. Інстинктивна близькість у перші місяці вагітності небажана, оскільки може стимулювати відторгнення ще не закріпленого плоду. Тому проявіть терплячість, не ображайтеся, коли дружина відвертається від вас. Не бійтеся, що дружина звикне, що ви її потакаєте в усьому, і потім «сяде на голову». Мине 2—3 місяці, і її настрій стабілізується. Але ж тоді не сидійте їй на голову ви...

ДО РЕДАКЦІЇ надійшов лист такого змісту: «Просимо повідомити, чи є в Кіровоградській області пункт анонімної перевірки на СНІД. Якщо ні, то де найближче можна знайти такий пункт? Повідомте його адресу, дні і години роботи».

Цей лист змусив ще раз повернутися до розмови про «хворобу віку» — синдром набутого імунodefіциту («Молодий комунар» писав про це в квітні минулого року). Час, що минуло з відтоді, небагато змінив у ставленні до страшного вірусу. Сьогодні ми більше знаємо про СНІД, та то слабка віха для хворих на нього: вони чекають, що вчені нарешті винайдуть панацею від синдрому набутого імунodefіциту... З цього й почалася розмова кореспондента «Молодого комунара» з головним епідеміологом області кандидатом медичних наук П. І. СИДОРЕНКОМ.

КОР.: Недавно світ сколихнула ще одна сенсація: надійні ліки нарешті знайдені!

П. І. СИДОРЕНКО: Певно, ви маєте на увазі заяву заїрського вченого доктора Ахмеда Шафіка, який працює на медичному факультеті університету в місті Кентасі. Справді, цей доктор, згідно його слів, винайшов і апробував ліки на 42 хворих, і в 32 випадках добився позитивного результату. Але наскільки вірогідним є те, що ліки вже знайдені і проблем тут вже нема? По-перше, апробація проходила на дуже незначній групі людей, яких визнали хворими, і надто нетривалий час. На думку радянських вчених, перш, ніж визнати слушність заїрського медика, слід уважно простежити діагностику хвороби й метод лікування. Мало що може завдати у справі боротьби зі СНІДом більше шкоди, аніж поспішні висновки.

КОР.: Та, певно, це не значить, що поспішати не слід...

П. І. СИДОРЕНКО: Хвороба, як відомо, позбавляє організм здатності опиратися вторгненню збудників різних хвороб. Зрозуміло, що чим довше людина перебуватиме без ліків, тим більша загроза для життя.

На сьогодні СНІД зареєстровано в 160 країнах. Однак не всі уряди вважають за потрібне інформувати Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ) про стан справ. За недовгими (з цієї причини) даними ВООЗ у світі сьогодні нараховується понад 72 тисячі хворих на СНІД (з них більше 47 тисяч — у США) і близько 4 мільйонів вірусоносців (тобто, людей, здатних передавати захворювання іншим, залишаючись зовні здоровими).

Спалахнувши в середовищі американських повій, гомосексуалістів і наркоманів, епідемія сягнула далекіх куточків планети. На сьогодні померли всі хворі, в яких перші ознаки хвороби проявилися в 1981—83 роках. В США таким чи-

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

ном загинуло 20 тисяч чоловік, і до початку 1991 року епідемія забере ще щонайменше 179 тисяч. В Африці, де нині зареєстровано 8,5 тисячі хворих, на думку вчених, у найближчі 10 років СНІД відбере життя більше як у мільйона чоловік. На сьогодні США та країни Центральної Африки — головні райони поширення хвороби. Згідно прогнозу ВООЗ, якщо не буде знайдено кардинальних засобів проти СНІДу, то у 1993 році на «чорному континенті» вірус вразить кожного другого, в США — кожного п'ятого, в Західній Європі — кожного сорокового, в Східній — одного з кожних двох тисяч чоловік.

В СРСР на сьогодні виявлено й зареєстровано 165 хворих і носіїв СНІДу, більшість із них — іноземці, які навчаються в нашій країні. Однак сказати, що нам сьогодні відомі всі вірусоносці, ніяк не можна. Так що й тут слід чекати збільшення числа хворих.

КОР.: До якої ж версії про походження небаженої досі хвороби дійшли нині епідеміологи світу?

П. І. СИДОРЕНКО: Вартими уваги визнано кілька версій. Перша — що вірус існував давно, циркулював серед африканських мавп, а на якомусь етапі здолав міжвидовий бар'єр, набувши властивості розмножуватися в організмі людини. Друга — що виникнення нових форм вірусу СНІДу, небезпечних для

людини міг посприяти підвищений радіоактивний фон деяких районів Африки. Третя — вірус СНІДу є продуктом небезпечних маніпуляцій пентагонівських вчених із генами людини. Згідно цієї версії, одержані в лабораторіях збудники випробовувалися на в'язнях тюрем; результати цього проявилися не одразу, а після того, як з часом дехто із ув'язнених, відбувши строк, вийшов на волю... КОР.: Яким же чином передається «хвороба віку»!

П. І. СИДОРЕНКО: Довкола цього появилася немало чуток і домислів, які здебільшого не мають під собою реального ґрунту. Вірус передається насамперед статевим шляхом, а також із донорською кров'ю, через нестерильні шприци й голки та від вагітних жінок їхнім дітям під час і після пологів. Що ж стосується зараження через комах-кровососів, потиски рук, поцілунки, воду й повітря, то воно вважається неможливим.

Збудник СНІДу, вперше виявлений французькими вченими, потрапивши в організм людини, «оселяється» в клітинах лімфоцитів, які відіграють важливу роль в імунному захисті. Там вірус «дозріває», поступово вбиваючи клітину, а потім потрапляє в кров та лімфу. Перша реакція на проникнення збудника з'являється через 4—6 тижнів: у людини збільшуються лімфатичні вузли (шийні, підщелепні, підпахові), зменшується вага, з'являються пітливість, розлад кишкового тракту, білі п'ятна на слизовій оболонці рота й на шкірі. В семи випадках із десяти розвивається також запалення легенів. Значна частина хворих, нічого не підозрюючи на цьому етапі, в медичні заклади не звертається. Хвороба залишається невиявленою. І вірус поступово, але невпинно позбавляє людину імунітету. Смерть від

якоїсь, за звичайних обставин безневинної інфекції стає неминуною.

КОР.: Певно, встановити захворювання може тільки лікар. Які можливості для цього існують в області?

П. І. СИДОРЕНКО: В діагностиці СНІДу на початкових стадіях вирішальне значення має лабораторне обстеження крові, засноване на виявленні антитіл. Така лабораторія функціонує і в Кіровограді.

Слід відверто визнати, що використовуваний віднедавна в країнах Заходу препарат азидотимідін дає тимчасовий ефект, не вбиваючи вірус. Річний курс лікування коштує 50—70 тисяч доларів. Становище особливо ускладнюється тим, що, за даними досліджень, вірус СНІДу надзвичайно швидко, у сто разів швидше від вірусу грипу, змінює свою антигенну структуру. Так що медичних чудес чекати не доводиться. Питання профілактики СНІДу є надзвичайно важливим. Тут немало належить моралі: наркоманія, проституція, безладні статеві зв'язки — ось той ґрунт, який живить «хворобу віку».

КОР.: Розкажіть про заходи, яких вживають медики для попередження й лікування СНІДу.

П. І. СИДОРЕНКО: В Радянському Союзі діє державна програма боротьби зі СНІДом, спрямована на своєчасне виявлення й раннє лікування вірусоносців; розгортається роз'яснювальна робота. Над проблемою СНІДу працює 40 науково-дослідних інститутів.

Анонімно, із забезпеченням інкогніто перевіритися на СНІД можна в Кіровограді, на селищі Новому. «Кабінет довір'я» відкрито тут при філіалі поліклініки № 1 Кіровоградської міськлікарні (їхати автобусом № 274 до зупинки «Магазин»). Кваліфікований спеціаліст дасть кожному також консультацію телефоном № 9-48-12. Працює кабінет з 9 до 17 години щодня, крім суботи й неділі.

Повідомлю також адресу «Кабінету довір'я» у Києві. Розташований він на вулиці Басейній, 2 (Бесарабка), телефон № 225-22-27.

Слід сказати, що на сьогодні в Кіровограді проведено діагностику на СНІД для всіх іноземних студентів. Захворювань не виявлено. На порядку денного — дослідження так званої «групи ризику». Можливості лабораторії в обласному центрі розширюються незабаром, коли ми зможемо одержувати «діагностичний» для виявлення СНІДу вітчизняного виробництва.

Вір розмову П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

9 січня 1988 року

ЗНАЙОМТЕСЬ: АТЛЕТИЗМ

ТО з молодих людей не мріє бути сильним, спритним, витривалим, мати красиву поставу? Мрія ця зрозуміла і реальна. А шлях до неї один — спорт.

Останнім часом атлетична гімнастика все більше входить в життя радянської молоді. Держкомспорт СРСР визнає її, як корисний вид спорту. Було створено Всесоюзну федерацію атлетизму, яку очолив чемпіон Олімпійських ігор, неодноразовий переможець першостей світу, Європи та Радянського Союзу Юрій Петрович Власов.

Що ж таке атлетична гімнастика?

Заслужений діяч радянської науки професор І. М. Саркізов-Серазіні пише: «Атлетизм — найефективніший засіб, який всебічно діє на людський організм. Різноманітність вправ, можливість дозування об'ємних вправ робить його доступним людині будь-якого віку. А естетичний бік атлетичної гімнастики наближає її до справжнього мистецтва».

Можливості атлетичної гімнастики підтверджує експеримент американського спортсмена Брюса Ренделла, який до атлетизму прийшов досить пізно — у 22 роки.

В підрозділі морської піхоти, де Брюс проходив службу, у нього залишалося чимало часу для спорту. І хлопець вирішив взяти участь у змаганнях з американського футболу. На той час Ренделл мав зріст 184 сантиметри і вагу 92 кіло-

3 поштової скриньки «Атлета»

«Я дуже задоволений тим, що газета відкриває клуб «Атлет», адже спорт — мрія кожного з хлопців. Стану членом вашого клубу!».

(Руслан Шукін, с. Попельнасте, Олександрійського району).

«Хочеться висловити свою думку щодо клубу «Атлет». Було б непогано, якби на сторінках газети розміщувалися комплекси вправ, які допоможуть юнакам стати сильними. Вважаю, що «Атлет» буде користуватися популярністю у читачів, допоможе їм підготуватися до служби в лавах Радянської Армії».

(Петро Кравченко, м. Кіровоград).

«Мені тринадцять років, а серйозно захоплююся спортом шість місяців. Але не вистачає комплексів вправ з гантелями та штангою. Надрукуйте їх».

(Володимир Голубков, с. Клинове, Голованівського району).

І тому девізом свого клубу ми обрали слова «професора вітчизняного атлетизму» Івана Лебедева: «Кожна людина має й повинна бути сильною». За роботу, друзі!

ГАНТЕЛЬНА ГІМНАСТИКА

Даний цикл вправ із гантелями розрахований на включення всіх основних груп м'язів і складений у певній послідовності, якої радимо дотримуватись. Перерви між спробами чи виконанням вправ мають тривати від 30 секунд до 2 хвилин, що дає змогу м'язам розслабитись.

Тренування починайте з десятихвилинної розминки. Включайте сюди вправи без обважнювачів: колові обертання голови, рук, тулуба; по чергове піднімання рук уперед-вгору; повороти тулуба вліво-вправо; нахили тулуба вперед-назад, присідання, віджимання від підлоги широким і вузьким хватом; біг.

Пам'ятайте, що вправи треба виконувати у трьох підходах. Не поспішайте братися і за надто важкі гантелі. Краще вправлятися з трохи меншою вагою, але правильно. Для цього підберіть гантелі, з якими можна повторити вправу 8—10 разів. Якщо ж цього буде замало, то збільшіть їхню вагу на 2,5 кілограма і виконайте нічим разів.

1. Для дельтовидних м'язів і трицепсів. Стоючи, ноги на ширині плечей, ліва рука на поясі. Відвес-

стагійон клубу АТЛЕТ

ти праву руку з обважнювачем в сторону й зігнути в лікті, завести обважнювач за голову, вижати його. Те ж повторити лівою рукою.

2. Для біцепсів. Стоючи, ноги на ширині плечей, обважнювачі в опущених уздовж тулуба руках. Зігнути руки в ліктях, долати всередину, обважнювачі

і підносити до плечей.

3. Для м'язів ніг. Стоячи, ноги на ширині плечей, руки з обважнювачами зігнуті в ліктях й приприті до грудей. Присідання з опорою на всю ступню (спина рівна). Для підтримання рівноваги під п'ятки можна підкласти дерев'яний брусок.

4. Для грудної клітки й плечевого поясу. Лежачи на спині на ослоні, руки тримають з обважнювачами попереду. Не згинаючи рук, відвести їх у сторони.

5. Для м'язів гомілки. Стоячи на підвищенні, п'ятки й носки разом. Зігнувши руки в ліктях, тримати обважнювачі за головою й підніматися на носках.

6. Для м'язів спини, трапецевидних м'язів. Стоячи, ноги на ширині плечей, руки з обважнювача-

ми уздовж тіла. Якомога більшу кількість разів піднімати й опускати плечі, не згинаючи руки у ліктях.

7. Для м'язів грудей і розгиначів рук. Лежачи на ослоні, руки з обважнювачами перед тулубом. Опустити руки за голову й піднімати їх угору.

8. Для найширших м'язів

В Каунасі відбувся VIII Всесоюзний турнір з атлетичної гімнастики. Разом з радянськими спортсменами у ньому брали участь представники НДР, Польщі та Болгарії.

На знімку: переможці в окремих вагових категоріях ленинградці О. РАЄВ і С. ПОЛЯКОВ з Риги.

Фото К. ЮРАЛЕ. Фотохроніка ТАРС.

зів спини та плечевого поясу. Стоячи, ноги на ширині плечей. Взяти в одну руку обважнювач, другою спертися на стілець. Згинати руку з обважнювачем у лікті до рівня плеча. Те ж саме другою рукою.

9. Для м'язів передпліччя. Сидячи на стільці, передпліччя — на стегні, об-

важнювачі у витягнутих уздовж тулуба руках. Згинати руки в ліктях, притискаючи їх до тулуба.

10. Для м'язів живота. Лежачи на спині, ноги під шафою чи іншою опорою, обважнювачі в зігнутих руках за головою. Піднімання й опускання тулуба. Спина рівна, груди вперед.

СТРАВИНСЬКИЙ І РОК

Часто ставлять питання: рибка чи класика? Чи можуть вони уживатися разом? У стилі симфо- або ар-року, які досить близькі до того, що звичайно називають класичною музикою, грають «Генезис», «Пік Флойд», Кейт Буш, у

нас — «Діалог», частково — «Автограф», «Акваріум», «Горизонт». Цю музику неможливо зрозуміти без відповідної підготовки. Не маючи її, молоді захоплюються «Айрон Мейден» або Сі Сі Кей.

Показовий досвід прямого звернення до музичної спадщини Мусоргського, Баха, Ліста, Прокоф'єва таких груп та виконавців, як «Прокул Харум», Рік Мейкмен, Дейвід Боуї, «Емерсон, Лейк енд Палмер». Причому це не просто запозичення тих або інших елементів із творів майстрів класики, а активна трансформація, їх оригінальне відображення крізь призму досвіду багаторічної роботи в рок-музиці. Виходячи з цього, зрозуміло, що, наприклад, «Лістоманія» Р. Мейкмена або «Росіяни» Стінга якісно відрізняються від варіанту диско-перекладу 5-ї симфонії Бетховена в одному

з концертів «Бі Джіз». Саме такий поважний підхід до класичної музики можна побачити у творчості чебоксарської групи «Горизонт». Зараз вона називається камерно-інструментальним ансамблем, а починалося все у сімдесяті роки, як і в багатьох, з двох акустичних гітар та роялю, під акомпанемент яких старшокласники однієї з горьковських шкіл виконували пісні «Бітлз» та «Роллінг Стоунз». Трохи згодом звучання стало електричним. Як і колеги з «Акваріума», хлопці експериментують зі струнною групою, виконуючи «Сіціліану» Баха, інші пієси у стилі барокко. Потім шкільний рок-ансамбль включив у свій репертуар складні камерні твори сучасного естонського композитора Яана Ряетс. У 1976 році група, учасники якої були ще школярами, займає третє місце на міському фестивалі «Студентські ритми». Наприкінці 70-х років стиль групи вже остаточно оформився як симфорок. Синтезатор, електронні клавішні звучать у першому великому творі «Триптих», який керівник групи Сергій Корнілов написав у 1980 році. Ця композиція справила сильне враження на учасників творчого семінару з проблем ВІА, що проходив у 1981 році у Кірові. Критика зауважувала, що

«музиканти ніби вслуховуються в дійсність, що їх оточує, у весь світ великих і малих речей, рухів, звуків та шумів, у людські характери, щоб переплавити потім всі ці розрізнені враження в свої музичні образи. Тип мислення, безумовно, близький симфонічному».

Недавно фірма «Мелодія» випустила диск-гігант групи «Горизонт». На першому боці — великий концерт «Сніжки» у російському стилі, пієса «Чаконна», де майже з тиші, з невольовою інтонацією народжується у клубку варіацій проста і яскрава мелодія старовинного іспанського танцю. На другому боці — сюїта С. Корнілова «Місто влітку» з трьох частин: марш, менует, токката. Музика сюїти увібрала в себе дихання міста-гіганта, розпаленого, втомленого літньою спекою. У музиці відчувається відгомін російського програмного симфонізму (Лядов, ранній Стравинський) та неокласицизму (Стравинський періоду оркестрових концертів 30-х років).

Самодіяльна група «Горизонт», яка базується на Чебоксарському заводі промислових тракторів, має техніку виконання, пристрасність, глибину та сміливість творчого пошуку, на думку багатьох, значно сильніша від деяких професійних колективів. Її творчість — це приклад органічного злиття року та класичної музики.

В. ШИЛО.

ПОНЕДІЛОК

11 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Красна площа». 1.1.2 серії. Худ. фільм. 11.05 — Баскетбольний огляд. 11.40. 15.30. 17.00 — Новини. 15.45 — «Справи і проблеми агропрому». Документальний фільм. 16.25 — Концерт Річного фольклору Вірменії. 17.05 — «Пошун». 17.35 — «Сісна далека і близька». 18.15 — Школа: проблеми перебудови. 18.30 — Мультфільми. 19.10 — На шляхах радикальної реформи. 19.50. 23.00 — «Сьогодні у світі». 20.00. 21.50 — «Останній відвідувач». Вистава. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 23.10 — Співає С. Алексашкин.

УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 —

«Комунисти 80-х». В партійній організації колгоспу «Україна». Красногвардійського району Кримської області. 17.30 — Гандбол. Кубок європейських чемпіонів. «Спартак» (Київ) — «Штінца» (Бакеу, Румунія). 18.30 — «День за днем». (Київ). 18.45 — Наші довідки. (Київ). 18.50 — Телефільм «Північний талісман». (Київ). 19.00 — Актуальна камера. 19.35

— Вас вітає «Ятрань». Концерт заслуженого ансамблю народного танцю «Ятрань». (Київ). 20.40 — Кіноанонс. Телефільм. (Експрес-інформація). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — «Все про кіно». 23.00 — Вечірній вісник. 23.25 — Спортивна арена.

ЦТ (II програма)

8.15 — «Сказання про ца-

ривну ваз». Науково-популярний фільм. 8.35. 9.35 — О. С. Пущин. «Евгеній Онегін». 9.00. 11.05 — Італійська мова. 10.05 — Учнім СІТУ. Література. О. М. Горький «На дні». 10.35. 11.35 — Біологія. 6 клас. 10.55 — «Відображення». Науково-популярний фільм. 11.55 — «Люди на болоті». Поліська хроніка. Художній фільм. 1 серія. «На розстаннях». 13.50 — «Співає Радянському Сою-

ву». 14.00. 18.00. 23.40 — Новини. 18.15 — Мультфільм. 18.25 — «Міжнародна панорама». 19.10 — Розповіді про художників. К. Васильєв. 20.00 — Футбол. Збірна СРСР — 1 збірна Франції (2 тайм). 20.45 — Е. Вальс — концерт № 2 для скрипки з оркестром. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — «Мережі» ва». Художній фільм.

ВІТОРОК

12 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільми. 9.55 — В. Дворжак «Останній відвідувач». Вистава. 11.05 — «Діккерс». 11.50. 15.30. 17.10 — Новини. 15.45 — «Повтори мою долю». Док. фільм. 16.05 — «Чого й чому». 16.35 — «Світ, в якому ми живемо». 17.15 — Док. фільм «Про і. В. Курчатова». 17.30 — Мультфільми. 17.40 — Новини. 18.25

— Грає Е. Грач (скрипка). 18.40 — «Смольний. Сторінки історії». 19.10. 23.05 — «Сьогодні у світі». 19.30 — «Ось моє село». Фільм. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — В ефірі «Юність». 23.50 — «Діот» Фільм-балет.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Все про кіно». 10.25 — Мадленський концерт. 10.35 — Шкільний екран. 9 клас. Основи інформатики і обчис-

лювальної техніки. Алгоритми роботи з табличними величинами. 11.05 — Доброго вам здоров'я. Тверезість — норма життя. 11.40 — Шкільний екран. 10 клас. Українська література. Новаторство драматурга (О. Е. Корнійчук). 12.15 — Новини. 12.25. 16.30 — Новини. 16.40 — «Срібний дзвіночок». Виступають вихованці Соціалістичного дитсадка. (Київ). 17.00 — Телепост на спорудженні Макухівського домобудівного ком-

бінату. 17.15 — Економіка плюс наука. Господарство у науці. 18.00 — Кінопрограма «Міста і люди». 18.50 — «День за днем». (Київ). 19.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Солі» (Київ) — «Торпедо» (Горький). 21.3 періоди. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Мультфільми для дорослих. 22.50 — Вечірній вісник. 23.15 — Фільм-концерт «Співає

М. Іваненко». 23.25 — «На Київській хвилі». Інформаційний випуск.

ЦТ (II програма)

8.15 — «Головна бібліотека країни». Науково-популярний фільм. 8.35. 9.35 — Суспільствознавство. 10 клас. 9.05 — Французька мова. 10.55 — Учнім СІТУ. Загальна біологія. 10.35. 11.35 — Географія. 6 клас. 11.05 — Французька мова.

12.05 — Художній фільм «Люди на болоті». Поліська хроніка. 1. 2 серії. 14.15. 18.00. 22.55 — Новини. 18.15 — «До шістнадцяти і старші». 19.00 — Ритмічна гімнастика. 19.30 — «Музичний кіоск». 20.15 — Реклама. 20.20 — Теленарис про Філіппіно. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Люди на болоті. Поліська хроніка. Художній фільм. 1 серія. 23.55 — Новини.

СЕРЕДА

13 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Чого й чому?». 9.05 — «Ось моє село». Худ. фільм. 10.35 — А. Петров. Сюїта із башето «Утворення світу». 15.30 — Новини. 15.45 — Прем'єра документального телефільму. 17.05 — Концерт. 17.30 — Новини. 17.35 — Веселий концерт. 18.05 — Мультфільми. 18.35 —

«Смольний. Сторінки історії». 2 передача «Перші кроки». 19.05 — «Сьогодні у світі». 19.45 — Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Осіння соната». 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Мультфільми для дорослих. 22.10 — «Сьогодні у світі». 22.20 — Прем'єра фільму-спектаклю «Юнона Авось». 23.45 — Естрадний концерт.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Художній фільм «Зловредна неділя». 10.25 — Село і люди. 11.00 — Азбука добра. 11.50 — Новини. 12.00. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. (Одеса). 17.00 — На допомогу школі. Фізика. Електричне поле. 17.30 — Сонячне коло. 18.00 — «День за днем». (Київ). 18.15 — Наші довідки. (Київ). 18.20 — Телефільм

«Сито професора Варського». (Київ). 18.30 — Музичний фільм «Приванські застави». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Талант твої, Україно. 20.15 — До XIX Всесоюзної партійної конференції. «Звірімо час». В партії організації Донецчини. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Мультфільми для дорослих. 22.50 — Вечірній вісник. 23.15 — Фільм-концерт «Співає

ЦТ (II програма)

8.00 — Ранкова гімнастика. 8.15 — Науково-популярні фільми. 8.35. 9.35 — Фізика. 8 клас. 9.05. 18.05 — Німецька мова. Перший рік навчання. 10.05 — Учнім СІТУ. Астрономія. 10.35. 11.35 — Загальна біологія. 9 клас. 12.05 — Прем'єра художнього фільму «Люди на болоті». Поліська хроніка. 2 серія. 22.55 — Концертний зал П. І. Чайковського. 23.00 — Новини.

18.15 — «Сільська година». 19.15 — Реклама. 19.20 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Спартак» — «Крилаті Рад». 21.3 періоди. В перерві — 19.55 — «На добраніч, діти». 20.45 — Прем'єра документального фільму. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Прем'єра художнього фільму «Люди на болоті». Поліська хроніка. 3 серія. 23.00 — Новини.

ЧЕТВЕР

14 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Клуб кінополювання». 9.35 — Мультфільми. 10.10 — Кіножурнал. 10.30 — Не вір роздумам, старина. 15.30 — Новини. 15.45 — Прем'єра науково-популярного фільму. 15.55 — Мультфільм. 16.05 — «Музична скринька». 18.35 — Новини. 18.40 — «До шістнадцяти і старші».

17.25 — «Пульс». 17.55 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Парне катання. Довільна програма. 18.55 — «Сьогодні у світі». 19.15 — «Смольний. Сторінки історії». Передача 3. «Здобутки». 19.45 — «Резонанс». 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Незабутні музичні вечори. 22.45 — «Сьогодні у світі». 22.55 — Прем'єра фільму-концерту «Прогулянка у ритмі степу».

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Кінокомедія «Три плюс два». 10.50 — Майстри гумору. 12.00 — Новини. 12.10 — «Темп». Теледіалог про науково-технічний прогрес. 13.10 — Симфонічний концерт. 13.40. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Республіканська фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з фізики. 17.30 — «Народний депутат». Депутатська група

на будівництві Дністровського гідроелектростанції. 17.55 — «День за днем». (Київ). 18.30 — Хороші твори М. Леонтовича. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — І тільки музика. 20.40 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини. 23.35 — Музичний монітор. (Звучить гітара).

ЦТ (II програма)

8.00 — Ранкова гімнастика. 8.15 — Науково-популяр-

ний фільм. 8.35. 9.35 — Загальна біологія. 10 клас. 9.55. 11.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Науково-популярний фільм. 10.35. 11.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 клас. 12.05 — Прем'єра художнього фільму «Люди на болоті». Поліська хроніка. 3 серія. 4 серія. «Подих грози». 18.00 — Новини. 18.15 — «Райдуга». 18.50 — Ритмічна гімнастика. 19.20 — Хо-

кей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — ЦСКА. 21.3 періоди. В перерві — 19.55 — На добраніч, діти! 20.45 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Оригінальний танець. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Прем'єра художнього фільму «Люди на болоті». Поліська хроніка. 3 серія. 23.00 — Баскетбол. Кубок європейських чемпіонів. «Інікі». «Динамо» (Новосібірськ) — «Пріміді» (Італія). 23.40 — Новини.

П'ЯТНИЦЯ

15 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільми. 9.05 — «Короткі зустрічі». Худ. фільм. 10.40 — «Єдине дихання». 15.30 — Новини. 15.40 — Документальний фільм. 16.05 — Мультфільми. 16.40 — Програма телебачення Таджикиської РР. 17.45 — Новини. 17.50 — Основи економічних знань. 18.20 — Фігурне ка-

тання. Чемпіонат Європи. Жінки. Довільна програма. 19.20 — «Сьогодні у світі». 19.40 — Фільм Л. Шепітько на телеекрані. «Крила». 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Майстри мистецтва. Народна артистка СРСР Л. Чурсіна. 22.55 — «Погляд».

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Кінокомедія «Ми із джазу». 10.40 — Студія «Золотий кло-

чик». Зустріч школярів з майстрами балету на льоду. 11.40 — «Шкільний екран». 10 клас. Російська література. Музей школи Островського у Шепетовці. 12.15 — Молодіжна студія «Гарт». 13.45. 16.00 — Новини. 16.40 — «Срібний дзвіночок». 17.00 — На допомогу школі. 3 історії інтегрування на Україні. 17.30 — Екран молодих. 18.15 — «День за днем». (Київ). 18.30 — Фільм-концерт «Крилаті балети».

на будівництві Дністровського гідроелектростанції. 17.55 — «День за днем». (Київ). 18.30 — Хороші твори М. Леонтовича. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — І тільки музика. 20.40 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини. 23.35 — Музичний монітор. (Звучить гітара).

ЦТ (II програма)

8.00 — Ранкова гімнастика. 8.15 — Науково-популяр-

ний фільм. 8.35. 9.35 — Загальна біологія. 10 клас. 9.55. 11.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Науково-популярний фільм. 10.35. 11.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 клас. 12.05 — Прем'єра художнього фільму «Люди на болоті». Поліська хроніка. 3 серія. 4 серія. «Подих грози». 18.00 — Новини. 18.15 — «Райдуга». 18.50 — Ритмічна гімнастика. 19.20 — Хо-

кей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Москва) — ЦСКА. 21.3 періоди. В перерві — 19.55 — На добраніч, діти! 20.45 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Оригінальний танець. 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — Прем'єра художнього фільму «Люди на болоті». Поліська хроніка. 3 серія. 23.00 — Баскетбол. Кубок європейських чемпіонів. «Інікі». «Динамо» (Новосібірськ) — «Пріміді» (Італія). 23.40 — Новини.

СУБОТА

16 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Концерт. 8.50 — Популярний фільм. 9.10 — «Чого й чому». 9.40 — «Крилаті Рад». 10.25 — Велика Імена Росії. Станіславський. 10.35 — «Портрет із варіаціями». 11.35 — Для всіх і для кожного. 12.05 — У країнах соціалізму. 12.35 — «Райдуга». 13.00 — Худ. фільм «Хлопець із нашого міста». 14.30 — Новини. 14.40 — У світі тварин. 15.40 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Довільна

програма. 16.40 — Важкими дорогами перемир'я. 17.40 — Прем'єра документального телефільму «Наталія Сац. Надія». 18.30 — «Прем'єра мультфільму. 18.40. 21.50 — Святова новорічна вистава (повтор від 1 січня). 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 23.20 — Новини. 23.25 — Фігурне катання.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — На хвилі дружби. Фольклорний ансамбль «Шаріман». Схід-

нослівського краю ЧССР. 10.25 — Революційні покликані. Частина IV. 10.55 — «Пригоди Маші та Михайлика». Лялькова вистава. 11.40 — Фільм-концерт «Граємо джаз». 12.00 — «На шляхах республіки». Погода (експрес-інформація). 12.05 — Доброго вам здоров'я. Проблеми боротьби з наркоманією. 12.45 — Виступає заслужений ансамбль пісні і танцю УРСР «Колос». 13.30 — «Винахідники». 14.10 — Кирикова програма. 14.40 — Художній фільм із субтитрами. «Підслухання». 15.55 —

Фільм-опера «Комедianti». 17.00 — «Суботні зустрічі». На старті року олімпійського. 18.30 — Музичний фільм «Співають гори». 18.45 — «Скарби музеїв України». Телізі Мірзашівлі. «Вестля». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Концерт заслуженого артиста УРСР М. Мозгового. 20.30 — Кінозамальовка «Наодинці з природою». Телефільм, погода на завтра. (Експрес-інформація). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Вперше на екрані УТ ху-

дожний фільм «Легенда про безсмертя». 23.05 — Вечірній вісник. 23.30 — Музичний монітор.

ЦТ (II програма)

8.00 — Ранкова гімнастика. 8.15 — Телеогляд «Перспектива». 9.00 — Телевізійний театральний абонемент. 10.35 — Здоров'я. 11.20 — Науково-популярний фільм. 11.40 — Перебудова і право. 11.55 — Сторінки історії. 12.40 — Пори року. Січень. 13.40 — Радянська поезія. О. Блок. Поема «Дванад-

цять». 14.10 — Життя видатних людей. І. В. Курчатова. 14.55 — Музичні будинки Москви. 16.10 — «П'ять вечорів». Худ. фільм із субтитрами. 17.50 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — ЦСКА. 21.3 періоди. 19.15 — Наукова фантастика і майбутнє людства. 19.50 — Киножурнал. 20.00 — На добраніч, діти! 20.15 — «До звольте вийти». 21.00 — «Час». 21.40 — «Проектор перебудови». 21.50 — «Очевидне — неймовірне». 22.50 — Батьківський день — суббота. 00.20 — Новини.

НЕДІЛЯ

17 СІЧНЯ

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — Документальний телефільм. 9.15 — Тираж «Спортлото». 9.30 — «Вудиліни». 10.00 — Співає Радянському Союзу! 11.00 — Крутяться диски. 11.30 — Запрошення до розмови. 12.30 — «Музичний кіоск». 13.00 — «Сільська година». 14.00 — «Здоров'я». 14.45 — Прем'єра документального телефільму «Даррелл в Росії». 5 і 6 серії.

15.45 — Народні мелодії. 16.00 — Прем'єра телевізійної «Маленька баба Яга». 17.15 — «І жартує, і серйозно». 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — «Брацлав». 19.00 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Показові виступи. 21.00 — «Час». 21.40 — Прем'єра фільму-спектаклю «Портрет». 23.15 — Новини. 23.20 — Грає джаз трио Давида Азаряна.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — На-

родні таланти. 10.15 — «Дивосвіт». 10.40 — «Чудеса в чеканні літа». Вистава Київського ТЮГу. В перерві — Новини. 12.30 — Нові книжкові видання. Погода (експрес-інформація). 12.35 — Фільм-концерт «Коли співає гітара». 12.55 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм для дітей. «Обережно, Васильку». 14.00 — Знайомих: наші сучасники. 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Винам писали». Музична передача за листами глядачів. 16.00 — Слава солдатська.

17.00 — Киноанонс. Погода. Телефільм (експрес-інформація). 17.05 — Музичні зустрічі. 17.50 — Мультфільм на замовлення. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Концерт державно-академічного хореографічного ансамблю «Берізка». 20.35 — Прем'єра документального фільму «Запізна». (Студія «Укртелефільм»). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Художній фільм «Калина червона». 23.35 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.15 — Мамина пікола. 8.50 — Кінозал програми «Знання». 9.55 — Портрети. Т. Р. Державин. 10.50 — Обираючи професію. 11.20 — Науково-популярний фільм. 11.50 — Довкола світу. 12.55 — Наука. теорія, експеримент, практика. 12.30 — Науково-популярний фільм. 14.00 — «Вресхуа». Худ. фільм. 15.25 — Прем'єра фільму-концерту. 16.00 — Прем'єра документального фільму про спорт. 16.40 — Музичний

портрет. 17.25 — Побажання успіху. 19.00 — Телевізійний музичний абонемент. 20.00 — На добраніч, діти! 20.15 — Прем'єра науково-популярного фільму. 20.35 — «Райдуга». 21.00 — «Час». 21.40 — Кинопанорама. 23.20 — Документальний телефільм. 23.35 — Новини.

У програмах Українського телебачення можливі зміни. Стежте за повідомленнями теледиректорів.

ПСИХОТЕСТ

ПСИХОТЕСТ

ЯКИЙ У ВАС ХАРАКТЕР?

Психологічний тест для читачок «МК»

1. Чи намагаєтесь ви до кожного сезону купувати собі що-небудь з одягу, якщо навіть у цьому немає необхідності? (Так — 3 бали, ні — 0 балів).
2. Яким тканинам надаєте перевагу? Однотонним (3); набивним (2); не виділяєте ні ті, ні інші (0).
3. Який стиль вибираєте для себе? Класичний (0), спортивний (3); той, що зараз у моді (5); наймодніший (7).
4. Чи вистачає у вас сміливості найпершими одягати найбільш екстравагантні, гостромодні речі? (Так — 5); (в залежності від обставин — 3); (ні — 0).
5. Чи подобаються вам сміливі поєднання кольорів? (Так — 5, інколи — 3, ні — 0).
6. Чи подобається вам носити спортивні блузи? (Так — 3), англійські костюми (так — 2), спідниці класичного крою (так — 1).
7. Який фасон капелюха вам більш подобається? Романтичний із широкими полями (так — 7), тюрбан (так — 4), без полів (так — 2); ви зовсім не носите капелюхів (0).
8. Які сумочки вам більше подобаються? Спортивні на ремені (так — 4); у формі «дипломата» (так — 3); конверта (так — 2); ті, що в моді (так — 0).
9. Чи любите ви туфлі на каблучку? (Так — 3), (ні — 0).
10. Чи є у вашому гардеробі хоч одна річ, зроблена своїми руками? (Так — 3), (ні — 0).
11. Ваш улюблений одяг удома: спідниця із блузою (так — 5), штани із светром (так — 3), халат (так — 4), старі речі — (так — 2).
12. Які подобаються прикраси: намисто (так — 7), брошки (так — 5), кулони (так — 3), прості ланцюжки (так — 1).
13. Ваші улюблені візерунки на тканині: квіти (так — 7); горошок — (так — 5); смужка (так — 3); геометричні (так — 1); не надаєте переваги (0).

ПСИХОТЕСТ

ПСИХОТЕСТ

ДЛЯ ТИХ, ХТО В'ЯЖЕ

УЗОР КЛАСИЧНИЙ

Кількість петель не парна.

1 ряд — 1 зняти, а потім всі петлі пров'язувати лицьовими за задні стінки в такий спосіб: спочатку третю петлю (попередня залишається на спиці) — потім другу, спочатку п'яту — потім четверту і т. д.

2 ряд — так само, як перший, тільки виворітними.

Повторювати з 1-го ряду.

УЗОР «ЗІРОЧКИ З ПРОТЯЖКАМИ»

Кількість петель кратна 3 плюс 2.

1 ряд і 3 ряд — лицьові.

2 ряд — виворітні.

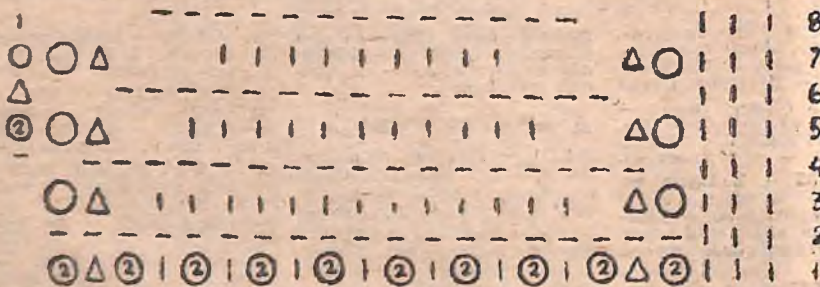
4 ряд — 3 петлі разом лицьовою за задні стінки, не знімаючи зі спиць, зробити 1 накид і пров'язати ці ж 3 петлі ще раз лицьовою за задні стінки.

Повторювати з 1-го ряду.

УЗОР «АЖУРНІ ВІЯЛА»

В'яжіть за схемою, на якій показані дві сторони узора (1 ряд і всі не парні — лицьова сторона, парні — виворітні).

Кількість петель кратна 16 плюс 3 петлі для симетрії і плюс 2 крайні.

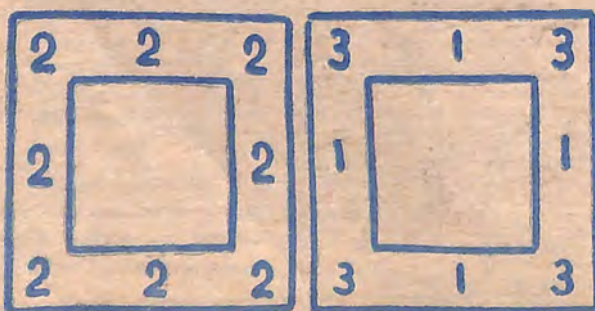
Умовні позначення:

1 — лицьова.

0 — накид.

△ — 3 разом лицьовою за задні стінки.

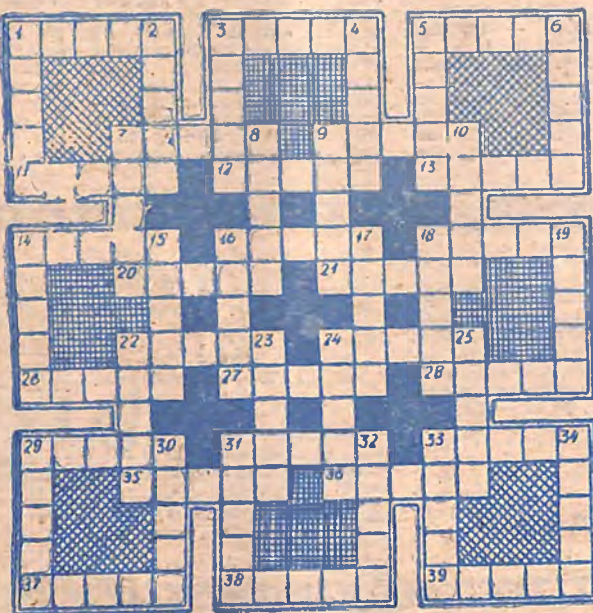
2 — двійний накид (обмотати спицю двічі).
— виворітні.
Наших постійних читачів просимо ці позначення зберегти, бо в наступних номерах будемо подавати схеми без пояснення, (крім тих, які тут не використовувалися).

Відповіді на завдання психологічного протесту «Кмітливий комендант», вміщене в «МК» за 1 січня ц. р.

Так розташував комендант вартівних на вимогу полковника (перша схема). А так — на вимогу генерала (схема справа).

КРОСВОРД «П'ЯТЬ ЛІТЕР»

гендарних Кисва. 8. Старовинний струнний музичний інструмент. 9. Одиниця кінематичної в'язкості. 10. Межа між залом для глядачів і сценою. 14. Італійський мореплавець. 15. Головний убір вищих духовних осіб. 16. Дикий осел. 17. Незмінна дієслівна форма. 18. Видатний італійський майстер скрипок. 19. Військово-службовець інженерних військ. 22. Американський біохімік, іноземний член АН СРСР. 23. Легкий алюмінієвий сплав. 24. Один із засновників ембріології. 25. Попереднє оголошення. 29. Одночлен. 30. Солдат монгольської армії. 31. Австрійський композитор. 32. Фокусник. 33. Напрямок абстракціонізму. 34. Хижий ссавець родини котятчих.

Склали В. МАНОЙЛЕНКО, м. Кіровоград.

Повторювати з 1-го ряду.

ФОТОУСМІХ

Смішно сфотографовано? А хто придумає найдотепніший підпис до цього знімка? Найкращі ми опублікуємо в чергових випусках клубу «На дозвілі».

Фото В. ГРИБА.

сцена
екран
арена

Увага, друзі! Сьогодні у «Молодому комунарі» прем'єра нової рубрики, в якій ми будемо пропонувати вам адреси цікавих подій, що відбуватимуться у Кіровограді кожного тижня.

Кінотеатр імені Держинського запрошує вас щоп'ятниці переглянути фільми, які демонструються тут за театральним принципом. 15 січня демонструватиметься художній фільм «Жінка і четверо її чоловіків». (Виробництво Лінтовської кіностудії). Початок сеансу о 19 год. 10 хв.

Кіноклуб «Екран» при бібліотеці імені Крупської запрошує у суботу 16 січня переглянути стрічку А. Тарковського «Соляріс». Початок — о 18 год. 40 хв.

У приміщенні обласної філармонії 12—13 січня відбудеться оригінальний естрадно-спортивний атракціон за участю екстра-сенс М. Ерста (Івано-Франківськ). Початок вистав о 17 год. 30 хв. і 20 год. вечора.

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

НАГАДУЄМО ВАМ, ЩО ПЕРЕДПЛАТА НА ТИЖНЕВИЙ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» 3 ЛЮТОГО 1988 РОКУ ТРИВАЄ. ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА НА 11 МІСЯЦІВ — 2 КРБ. 20 КОП., НА 6 МІСЯЦІВ — 1 КРБ. 20 КОП.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» — орган Кіровоградського обласного комітета ЛКСМ України.

На українському мові.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; заступника редактора — 2-53-22; відповідального секретаря — 2-55-65; відділів: комуністичного виховання — 4-66-79, 4-64-21; комсомольського життя та етнономії — 2-53-94; учнівської молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

БК 070005. Індекс 61103.
Зам. № 3. Тираж 55 400.

Над номером працювали: художник О. Босий, складач машинного набору — М. Мушниковський, складачі вручну — Л. Урсаленко, Н. Старостіна, коректори — Л. Коваленко, Л. Сердюченко, циткограф — О. Шербіна, друкарі — В. Виноградов, В. Чистяков, відповідальний черговий — П. Селечний.